

Integracja młodych uchodźców w województwie śląskim

SPIS TREŚCI

Autorzy:	5
Wstęp	6
O projekcie	8
Integracja społeczna	12
W warsztatach i dyskusji na temat integracji społecznej Ukraińców i Polaków wypracowano rekomendacje w następujących obszarach:	17
Opis ankiety Integracja społeczna.....	20
Ustawodawstwo	28
W warsztatach i dyskusji na temat prawa i ustawodawstwa w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:	34
Opis ankiety ustawodawstwo.....	39
Edukacja	50
W warsztatach i dyskusji na temat edukacji w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:.....	54
Opis ankiety edukacja	58
Rynek pracy	71

W warsztatach i dyskusji na temat edukacji w Polsce wypracowano	
następujące rekomendacje:.....	80
Opis ankiety Praca	83
Ochrona środowiska	91
W warsztatach i dyskusji na temat środowiska w Polsce wypracowano	
następujące rekomendacje:.....	101
Opis ankiety ochrona środowiska.....	104
Podsumowanie	109

“Každy z was, młodzi przyjaciele, znajduje też w życiu jakieś swoje Westerplatte. Jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. Jakąś słuszną sprawę, o którą nie można nie walczyć. Jakiś obowiązek, powinność, od której nie można się uchylić. Nie można zdezerterować”

Jan Paweł 2

Autorzy:

Petros Tovmasyan
Robert Kłosowski
Mariana Salii
Kateryna Makusheva
Tetiana Tkachenko
Tetiana Dombrowska

Opracowanie graficzne:

Anton Luzan

Wydawca:

ul. o. Jana Siemińskiego 22,
44-100 Gliwice
kontakt@klaster.org.pl
+32 630 43 19

NEW EUROPE
FOUNDATION

Co-funded by
the European Union

Dofinansowanie: 100% Dofinansowanie realizowane przez Erasmus + KA154-YOU - Działania partycypacyjne młodzieży ID formularza KA154-YOU-6DE31933

Wstęp

Raport ten jest efektem ponad dwunastomiesięcznej pracy warsztatowej ekspertów Klastra Innowacji Społecznych z młodzieżą z województwa śląskiego, z których znaczna część stanowili uchodźcy, którzy przyjechali do Polski po rozpoczęciu działań zbrojnych na Ukrainie. W trakcie dwudniowych zjazdów prawie trzydziestoosobowa grupa spotykała się w sprzyjających otwartości okolicznościach i dyskutowała nad przyjętymi w projekcie zagadnieniami takimi jak: integracja społeczna, ustawodawstwo, edukacja, rynek pracy i ochrona środowiska.

Warsztaty były przestrzenią wymiany poglądów i doświadczeń, eksperci Klastra mieli za zadanie na bieżąco spisywać ustalenia uczestników podparte dodatkowo ankietami anonimowymi. W wyniku naszych prac powstało opracowanie, które z jednej strony opisuje najważniejsze problemy integracyjne dotyczące uchodźców w konkretnym kraju (Polska) i konkretnym regionie (województwo śląskie), ale także pokazuje potrzeby i zainteresowania współczesnej młodzieży.

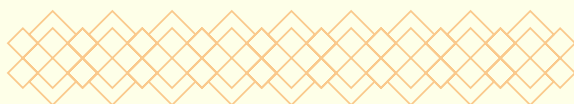
Młodzi uchodźcy są w pełnym tego słowa znaczeniu świadomymi Europejczykami rozumiejącymi wyzwania globalne, a także miejsce naszych krajów (Polski i Ukrainy) na geopolitycznej mapie świata. Zachęcamy do lektury wszystkich polityków, urzędników, przedstawicieli organizacji społecznych, którzy w codziennej pracy kształtują polityki publiczne na rzecz imigrantów. Wiele też postawionych w raporcie przełamuje schematy naszego dotychczasowego myślenia.

Miłej lektury!

Petros Tovmasyan

prezes zarządu Klastra Innowacji Społecznej
prawnik, politolog, ekspert ds. migracji (były imigrant)

O projekcie

Projekt „Polsko-Ukraińska Inicjatywa Młodzieżowa na rzecz Rozwoju Województwa Śląskiego” był projektem społecznym realizowanym w ramach programu Erasmus+, skierowanym do młodych ludzi z Ukrainy i Polski w wieku 18-30 lat, którzy zamieszkują województwo śląskie.

Inicjatywa skupiała się na pięciu kluczowych obszarach tematycznych, istotnych z punktu widzenia młodych osób: integracji społecznej, prawie i ustawodawstwie, edukacji, rynku pracy oraz ochronie środowiska. Uczestnicy wzięli udział w pięciu trzydniowych zjazdach tematycznych. W każdym z takich spotkań młodzieżowych wzięło udział około 30 osób. Zjazd składał się z zajęć warsztatowych, w trakcie których uczestnicy identyfikowali problemy i potrzeby młodzieży związane z danym obszarem, spotkań z ekspertami z różnych dziedzin, a także szeregu inicjatyw mających na celu poznanie województwa śląskiego poprzez wizyty w muzeach, uczestnictwo w grach miejskich czy spacerach kulturalnych.

W trakcie zjazdu poświęconego integracji społecznej uczestnicy zapoznali się z programami takimi jak Erasmus+, Erasmus Mundus czy NAWA, które oferują różnorodne możliwości uczestnictwa w wymianach międzynarodowych i działaniach edukacyjnych. Uczestnicy aktywnie pracowali nad rozwiązaniami aktualnych problemów społecznych, jak edukacja ekologiczna czy prawo pracy.

Kolejne spotkanie obejmowało tematykę prawa i ustawodawstwa, co stanowiło doskonałą okazję do spotkania z prawnikiem i odbycia dyskusji na temat legalizacji pobytu cudzoziemców w Polsce. Prowadzący zaproponowali młodym aktywny udział w wykładzie na temat prawa, a następnie wzięcie udziału w warsztatach, które skupiały się na rozwiązywaniu pilnych i aktualnych problemów z tej dziedziny.

Spotkanie dotyczące edukacji umożliwiło z kolei wymianę doświadczeń związanych z nauką w polskich szkołach i na uniwersytetach obywateli polskich i ukraińskich. Poruszono także ważne zagadnienie związane z kompetencjami 4.0, nazywanymi kompetencjami przyszłości.

W dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, którego podstawą coraz częściej są nowoczesne technologie, umiejętności te stanowią bowiem ważne i pożądane narzędzie. Młodzi ludzie uczestniczyli w warsztatach, w trakcie których poznawali nowe narzędzia cyfrowe, rozwijali kreatywność, umiejętność komunikacji i współpracy w grupie, a także dowiedzieli się, jak łączyć wiedzę w różnych dziedzin, tak aby interdyscyplinarne patrzeć na świat. W trakcie spotkania, którego tematyka obejmowała rynek pracy, młodzi uczestnicy dzielili się doświadczeniami

związanymi z pracą: jak odnaleźć się na rynku pracy, dlaczego jest to czasami takie trudne oraz w jakie kompetencje i umiejętności młody człowiek powinien się wyposażyć, aby móc konkurować na rynku pracy.

Zastanawiali się też, w jaki sposób pomóc młodym Ukraińcom odnaleźć się w nieznanym im środowisku narzędzi i portali internetowych służących poszukiwaniu zatrudnienia, i wypracowali interesujące rozwiązania. Temat ochrony środowiska przyświecał ostatniemu zjazdowi, który odbywał się w

Międzybrodziu Bialskim, gdzie uczestnicy projektu aktywnie włączyli się w działania służące ochronie przyrody. Rozmawiali między innymi o ekologicznych inicjatywach, skutkach zmiany klimatu, które obserwujemy na całym świecie i które zmuszają młode pokolenie do wyrażania sprzeciwu wobec degradacji planety przez człowieka, i starali się znaleźć rozsądne, lecz przynoszące rezultaty rozwiązania, zarówno te krótko-, jak i długoterminowe. Mieli także okazję zaprezentować własne projekty, były to między innymi silniki ekologiczne oraz pomysły dotyczące rozwoju ekologicznego transportu.

Po każdym zjeździe tematycznym przeprowadziliśmy szeroko zakrojone badania ankietowe. Uczestnicy opracowywali kwestionariusz, który był następnie rozsyłany do około 1000 młodych osób mieszkających na terenie śląskiego, zarówno cudzoziemców, jak i Polaków. Wyniki tych badań posłużyły nam do opracowania niniejszej strategii.

Po zakończonym projekcie zorganizowaliśmy konferencję, w trakcie której podsumowaliśmy nasze działania, dokonaliśmy ich ewaluacji oraz opowiedzieliśmy szerokiej publiczności o rezultatach projektu. Aby zwiększyć zasięg naszego spotkania i trafić nie tylko do osób zainteresowanych tą tematyką, konferencję promowaliśmy za pośrednictwem mediów społecznościowych. W wydarzeniu tym wzięli udział wszyscy uczestnicy projektu i jego koordynator, a ponadto decydenci oraz przedstawiciele lokalnych mediów.

Integracja społeczna

Województwo śląskie od dawna stanowiło miejsce spotkania różnych kultur, a jego historia była związana z migracjami ludności z różnych regionów Europy. Cudzoziemcy, którzy osiedlają się w tym miejscu, przyczyniają się do zróżnicowania społeczeństwa oraz wpływają na jego kulturowe i społeczną tkankę.

Proces migracji wynika z dynamicznego rozwoju regionu, procesów związanych z globalizacją i polityką otwartych granic, co powoduje, że miejsce to przyciąga cudzoziemców szukających szansy rozwoju zawodowego, możliwości edukacyjnych i stabilności życiowej.

Jak jednak wskazywali uczestnicy naszego projektu na podstawie swojego doświadczenia, istnieją konkretne aspekty wymagające poprawy. W tym rozdziale skupiliśmy się na opisie problemów związanych z integracją społeczną i sposobach ich rozwiązania.

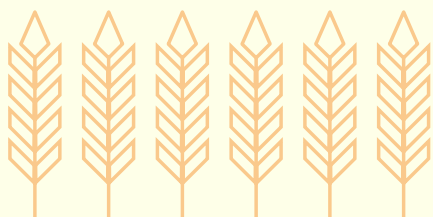
Jak wskazywali uczestnicy naszego projektu, współczesna polityka migracyjna, oparta na zasadach otwartości i akceptacji różnorodności kulturowej, ma na celu ułatwienie i usprawnienie procesu przyjmowania cudzoziemców, co powinno przyczynić się do wzrostu integracji społecznej.

Powody migracji są różne: cudzoziemcy poszukują lepszych możliwości zarobkowych, dobrego dostępu do edukacji, bezpiecznego miejsca do życia, co stanowi czynnik rozróżniający profil przyjezdnych.

Na Śląsku pojawiają się więc różnorodne grupy: studenci i uczniowie, młodzi pracownicy czy uchodźcy. Ważnym aspektem związanym z pojawieniem się cudzoziemców w województwie śląskim jest wojna tocząca się w Ukrainie. Od momentu wybuchu tego konfliktu zbrojnego, czyli od 24 lutego 2022 roku, w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim nadano PESEL ponad 150 000 obywateli Ukrainy.

Cudzoziemcy przynoszą ze sobą różnorodność kulturową, własne tradycje i doświadczenia, które wzbogacają społeczeństwo, lecz praktyka pokazuje, że wraz z nowymi perspektywami pojawiają się nowe wyzwania.

Uczestnicy naszego projektu na podstawie własnych doświadczeń zidentyfikowali problemy, z jakimi przyszło im się mierzyć, z kolei Polacy opowiedzieli o doświadczeniach z perspektywy zarówno osób wspierających Ukraińców, jak i tych, którzy sami doświadczają ograniczeń w działaniach mających na celu integrację społeczną.

Warto na początku zaznaczyć, że zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym istnieją różne programy i inicjatywy - rządowe i pozarządowe - których celem jest wspieranie procesu integracji. Obejmują one kursy językowe, wsparcie zawodowe, pomoc w zakwaterowaniu i inne usługi związane z legalizacją pobytu. Osoby biorące udział w naszym projekcie zgodnie przyznały, że integracja to dynamiczny i dwustronny proces, w którym zarówno migranci, jak i społeczeństwo powinny odgrywać aktywną rolę. Jest to więc proces, który wymaga zaangażowania, adaptacji i współpracy. Nasi uczestnicy zgodzili się co do tego, że uwarunkowania kulturowe stanowią istotny aspekt tej problematyki.

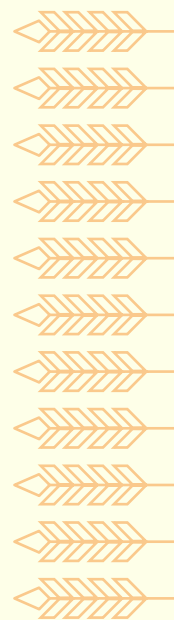
Cudzoziemcy konfrontują się bowiem z innym językiem, zwyczajami, normami społecznymi, a czasami nawet systemem wartości niż te, które znali i przyjmowali jako coś niezmiennego, charakterystycznego i swojego.

Najbardziej oczywistym, ale też pilnym wyzwaniem, z którym spotkali się młodzi ludzie, jest bariera językowa. Wskazywali oni, że mimo iż polski i ukraiński są językami słowiańskimi, różnice w gramatyce, wymowie i słownictwie utrudniają komunikację, a nauka nowego języka to proces długotrwały. Wielu Ukraińców wciąż więc czuje się niepewnie w kontakcie z Polakami. Jak wskazali, brakuje możliwości szlifowania umiejętności językowych na wyższym poziomie niż podstawowy.

W województwie jest bowiem szeroka dostępność kursów dla początkujących, które jednak nie wystarczają do płynnego porozumiewania się. Warto też dodać, że zarówno w większości miejsc pracy, jak i na uczelniach czy w szkołach, gdzie pracują lub uczą się młodzi Ukraińcy, wymaga się komunikatywnej znajomości języka polskiego.

Z brakiem biegłości językowej wiążą się problemy z komunikacją. Chodzi nie tylko o poszukiwanie pracy czy też rozumienie procedur formalnych (np. jak założyć firmę, jakie dokumenty są potrzebne w celu wynajmu mieszkania, czy kwestie dotyczące zatrudniania cudzoziemców przez polskich pracodawców), lecz także problemy z adaptacją w nowym środowisku, a co za tym idzie - zawieranie nowych znajomości czy przyjaźni. W dyskusji na temat roli integracji społecznej w życiu cudzoziemców uczestnicy naszego projektu wskazywali na silną potrzebę tworzenia klubów integracji, które będą nastawione na budowanie mostów między naszymi narodami. Brakuje miejsc, w których Polacy i Ukraińcy mieliby okazję do spotkań, wymiany doświadczeń i poznawania swoich kultur.

Sicz Zaporoska

Dużą rolę w pomoc cudzoziemcom odgrywają organizacje pozarządowe, które jednak często zapominają, że oprócz oferowania ogólnie pojętego wsparcia ważne jest także wspieranie wymiany międzykulturowej poprzez angażowanie się we wspólne działania, tak aby Ukraińcy poczuli, że są ważną częścią naszego społeczeństwa.

Jest to o tyle ważne działanie, że zapobiega powstawaniu gett kulturowych, w których cudzoziemcy skupiają się wyłącznie na budowaniu relacji w swojej społeczności, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do izolacji i niechęci wobec integracji z lokalną społecznością. Zjawisko to może przyczynić się do negatywnych konsekwencji dla obu stron: powstają stereotypów, ludzie wzajemnie się do siebie uprzedzają, co mocno utrudnia proces integracji.

W warsztatach i dyskusji na temat integracji społecznej Ukraińców i Polaków wypracowano rekomendacje w następujących obszarach:

1. Edukacja kulturowa i językowa.

Warto inwestować w programy nauczania języka polskiego dla cudzoziemców, które będą obejmować całościowe kształcenie, tak aby nie tylko ułatwić cudzoziemcom komunikację w podstawowym zakresie, lecz przede wszystkim wyposażyć ich w narzędzie, dzięki któremu będą oni mogli skutecznie

integrować się ze społeczeństwem, uczestniczyć w wymianie kulturowej oraz realizować własne potrzeby.

Ponadto ważne jest organizowanie warsztatów i spotkań kulturowych, które będą wzmacniać świadomość różnorodności kulturowej i promować wzajemne zrozumienie.

2. Ułatwianie dostępu do rynku pracy

Integracja społeczna jest ściśle związana z możliwością znalezienia pracy i utrzymania się w nowym warunkach. Znalezienie stabilnego zatrudnienia zapewnia środki do życia, ale także pozwala na aktywne zaangażowanie w społeczeństwie, nawiązywanie relacji i budowanie poczucia przynależności.

Wspieranie programów szkoleniowych, które pomogą cudzoziemcom zdobyć odpowiednie kwalifikacje, dostosowane do lokalnych potrzeb rynku pracy, może przyspieszyć proces integracji i zmniejszyć ryzyko marginalizacji.

3. Współpraca z pracodawcami i sektorem prywatnym.

Współdziałanie między organizacjami pozarządowymi, władzami lokalnymi a sektorem prywatnym jest kluczowe w procesie ułatwiania dostępu migrantów do rynku pracy. Udzielanie wsparcia pracodawcom w zakresie rekrutacji migrantów, szkolenia

kadry zarządzającej w zakresie różnorodności oraz tworzenie programów integracyjnych w miejscu pracy może przyczynić się do sukcesu zarówno migrantów, jak i przedsiębiorstw.

4. Programy wsparcia i doradztwa.

Kluby integracji, organizacje pozarządowe oraz instytucje państwowe powinny oferować migrantom wsparcie i poradnictwo w zakresie szukania pracy, tworzenia CV, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych oraz innych aspektów związanych z procesem rekrutacyjnym.

Warto także zachęcać pracodawców do angażowania migrantów w różnorodne programy wsparcia i szkolenia w miejscu pracy.

5. Sport i kultura.

Organizowanie imprez sportowych, kulturalnych i artystycznych, które są otwarte dla mieszkańców i cudzoziemców, może przyczynić się do wzajemnego poznania się oraz tworzenia poczucia tożsamości regionalnej. Sport jest jednym z najbardziej uniwersalnych języków, który łączy ludzi niezależnie od narodowości czy języka. Treningi, zawody czy inne imprezy sportowe są okazją do nawiązywania przyjaźni, rozwijania umiejętności komunikacyjnych oraz budowania płaszczyzny porozumienia.

Z kolei wymiana kulturowa między narodami może ujawnić wspólne korzenie i podobieństwa, jednocześnie zachęcając do celebrowania różnorodności i bogactwa kultur. Inicjowanie wspólnych projektów, takich jak wystawy fotograficzne, warsztaty artystyczne czy pokazy filmowe, to wspaniała okazja do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym kraju zarówno dla cudzoziemców, jak i społeczności lokalnej.

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

NGO odgrywają kluczową rolę we wspieraniu integracji społecznej. Partnerstwa z takimi organizacjami są szansą na dokładną identyfikację potrzeb cudzoziemców oraz oferowanie skutecznych programów wsparcia, takich jak poradnictwo

prawne, usługi zdrowotne czy pomoc psychologiczna. Powinny one nie tylko oferować doraźną pomoc, lecz przede wszystkim aktywnie wpływać na proces aklimatyzacji i adaptacji migrantów.

7. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów ds. integracji.

W celu skutecznej koordynacji działań na rzecz integracji rekomendujemy stworzenie zespołu składającego się między innymi z przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy cudzoziemców.

Zespół ten mógłby na bieżąco identyfikować problemy, wstępując się w głos poszczególnych jego członków i odpowiadając na ich potrzeby.

Szok kulturowy, którego doświadczają imigranci po przybyciu do nowego miejsca, może utrudnić proces akceptacji i asymilacji z lokalnym społeczeństwem. Dlatego tak kluczowe dla wypracowania harmonijnych relacji między grupami społecznymi są zrozumienie i akceptacja różnorodności kulturowej. Warto zaznaczyć, że szok kulturowy to naturalna reakcja na nowe, nieznanne środowisko.

Migranci potrzebują czasu na przystosowanie się do nowych warunków. W procesie tym niezwykle istotne są wsparcie lokalnej społeczności, programy wsparcia oferowane przez rząd i samorząd, a także aktywność pojedynczych obywateli. Integracja społeczna między cudzoziemcami a obywatelami Polski staje się zatem kluczowym wyzwaniem, które wymaga całościowego podejścia bazującego na zrozumieniu uwarunkowań kulturowych i społecznych.

Analiza sytuacji Integracyjnej wśród ankietowanych pochodzących z Terenu Województwa Śląskiego.

Ponad 1,2 mln obywateli Ukrainy przebywa obecnie w Polsce. Integracja w obcym kraju nigdy nie była łatwym zadaniem a ilość osób przybywających do Polski coraz większa, szczególnie rośnie liczba osób 18-30 roku życia. Młodzież polską oraz ukraińską województwa Śląskiego została poproszona o ocenę sytuacji integracji w Polsce.

W związku ze zbrodnią wojenną Rosyjskiej Federacji w Ukrainie w szczególnie trudnej sytuacji znajdują się młode kobiety z dziećmi. Pod czas badań bardziej była aktywna młodzież z Ukrainy tak jak ona jest bardziej zainteresowana zmianami w systemie integracyjny Polski.

Obywatelstwo

88,5%
ukraińskie

10,3%
polskie

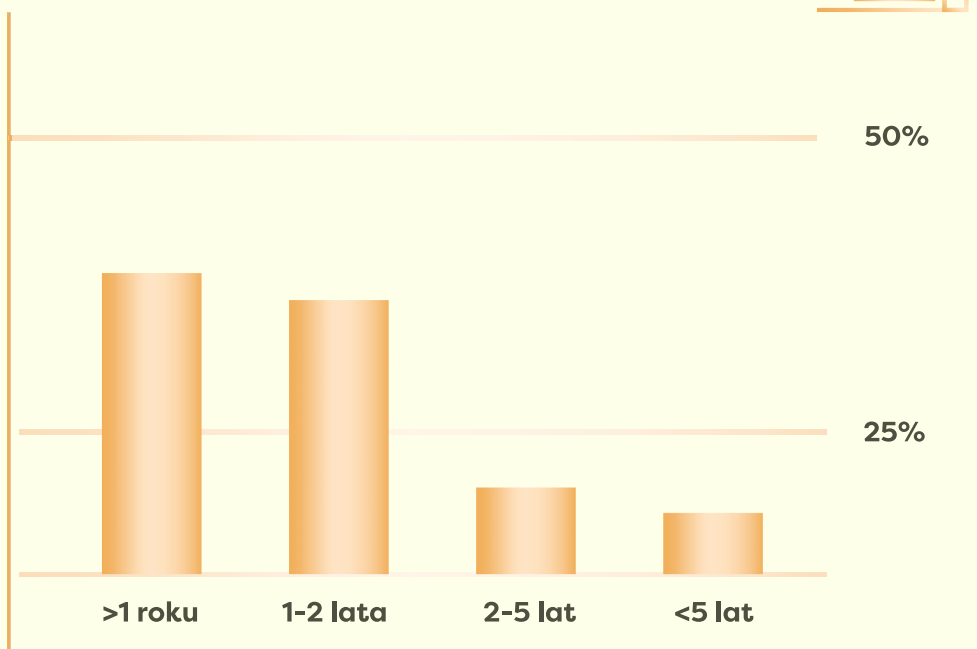

1,2%
inne

Jeśli jesteś obcokrajowcem to ile czasu mieszkasz w Polsce?

156 odpowiedzi

Najwięcej osób 34% ankietowanych obcokrajowców znajdują się na terytorium Polski mniej jak rok i to jest grupa osób, która na ten moment walczy z szokiem kulturowym i ma problem z porozumieniem z polakami. Więc analiza pokazuje że tylko 33 % osób przyjechali do Polski do początku wojny.

Czy masz problem związany z barierą językową

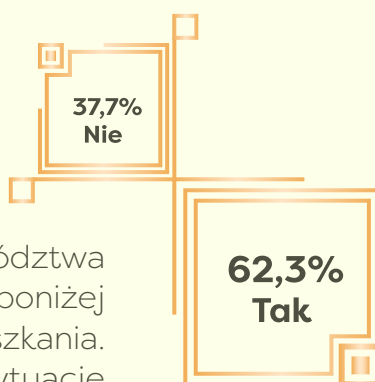
156 odpowiedzi

Na początku uczestnicy mieli wskazać czy mają problem z porozumieniem i barierą językową. I dzięki temu że było organizowano dużo kursów organizowanych przez różne instytucję znacznie zwiększył się poziom języka polskiego u ankietowanych tzn aż 57% osób nie czują problemu związanego z barierą językową. Natomiast 42.7 osób wskazało że mają problem.

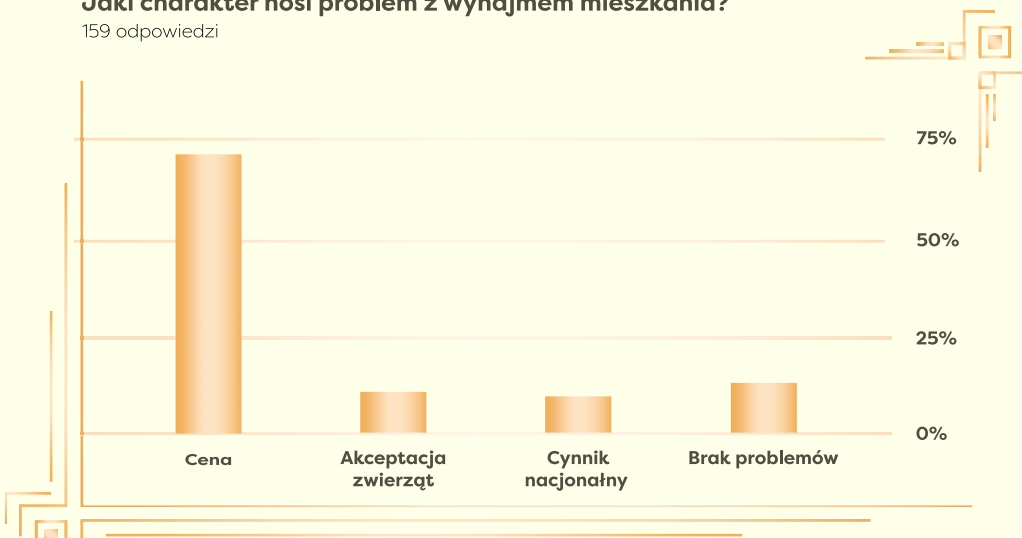
Czy masz/miałeś problem związany z wynajmowaniem mieszkania

Według z raportu społecznego dla Województwa Śląskiego, aż 62.3% młodych ludzi (w wieku poniżej 30 lat) miało problem ze znalezieniem mieszkania. Ten alarmujący wskaźnik ukazuje trudną sytuację na rynku nieruchomości w regionie i wskazuje na pilną potrzebę podjęcia działań mających na celu poprawę dostępności do mieszkań dla młodych mieszkańców tego obszaru.

Jaki charakter nosi problem z wynajmem mieszkania?

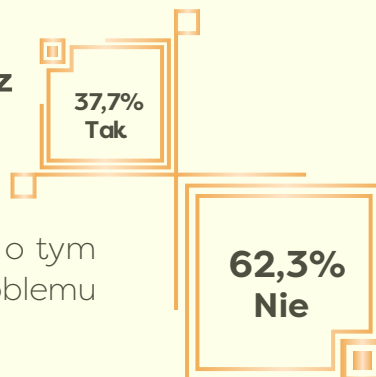
159 odpowiedzi

Według danych przeprowadzonych ankiet aż **70,4%** młodych ludzi (w wieku poniżej 30 lat) wskazało, że największym problemem ze znalezieniem mieszkania jest cena. Wysokie ceny nieruchomości stanowią główną przeszkodę w spełnieniu marzenia o własnym mieszkaniu dla dużej części młodych mieszkańców regionu.

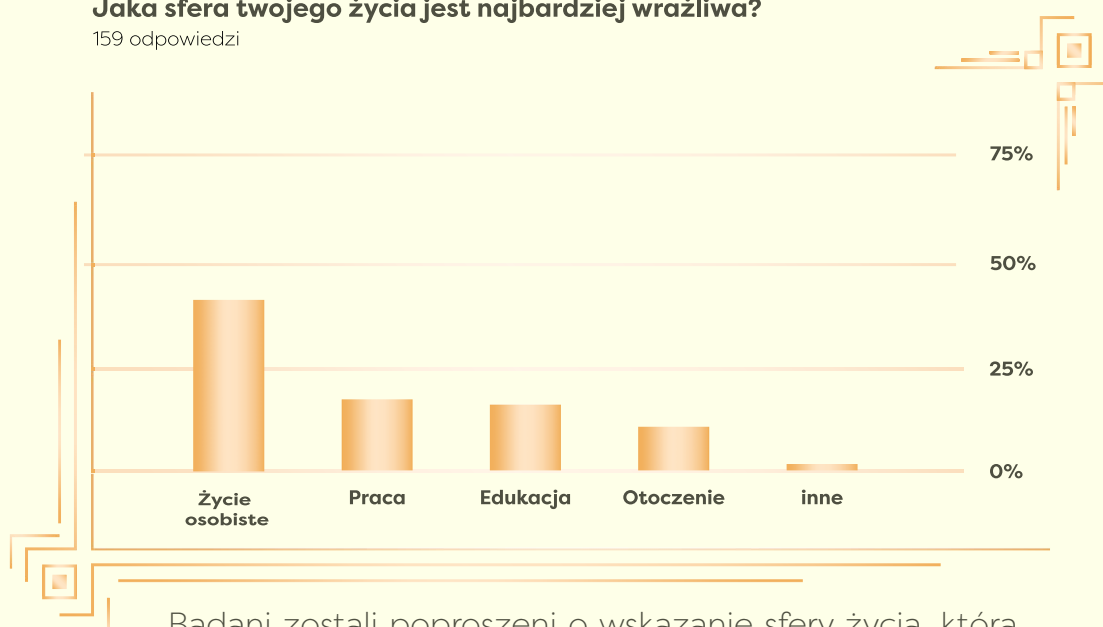
Czy wiesz gdzie można zwrócić się w razie problemu z noclegiem?

62,3% ankietowanych nie wiedzą o tym gdzie można zwrócić się w razie problemu z noclegiem!

Jaka sfera twojego życia jest najbardziej wrażliwa?

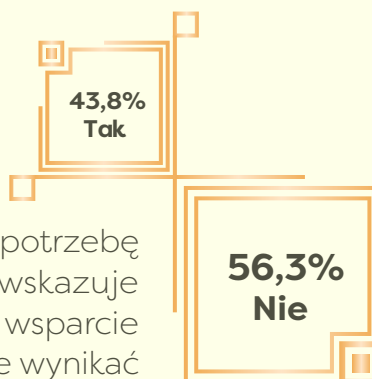
159 odpowiedzi

Badani zostali poproszeni o wskazanie sfery życia, która jest najbardziej wrażliwą i ma wpływ na integrację w Polsce. Najwięcej osób, tj. **40.5%**, wskazało, że problem polega na osobistym życiu. Kolejne 22% ankietowanych powiedziało, że na integrację ma wpływ problem związany z pracą. Natomiast **21.4%** respondentów wymieniło problem związany z edukacją, a **13.2%** osób zaznaczyło, że mają problem z nietrafionym otoczeniem.

Czy potrzebujesz wsparcia psychologicznego?

W wynikach ankiety przeprowadzonej na temat integracji społecznej w Polsce, aż 48.3% respondentów wyraziło potrzebę wsparcia psychologicznego. Ten wynik wskazuje na istotne zapotrzebowanie na pomoc i wsparcie psychologiczne w społeczeństwie, co może wynikać z różnych czynników, takich jak wyzwania związane z przystosowaniem się do nowego środowiska, stres związany z codziennym życiem czy trudności w budowaniu relacji społecznych.

Znaczący odsetek osób, które zgłosiły potrzebę wsparcia psychologicznego, podkreśla wagę zapewnienia dostępu do odpowiednich usług i profesjonalnej pomocy psychologicznej. Taka pomoc może okazać się niezwykle cenna w rozwiązywaniu problemów integracyjnych, poprawie jakości życia oraz wzmocnieniu zdolności adaptacyjnych jednostek w społeczeństwie.

Organizacje społeczne i instytucje odpowiedzialne za zdrowie psychiczne powinny uwzględnić te wyniki i podjąć działania na rzecz zapewnienia odpowiednich zasobów i wsparcia dla osób, które tego potrzebują.

Czy chcielibyście wziąć udział w projektach zagranicznych?

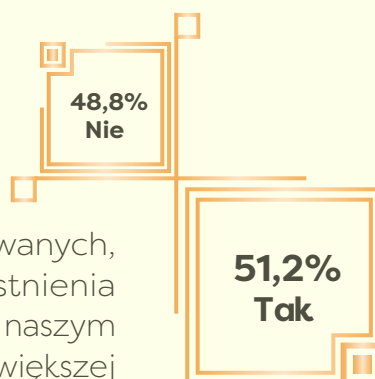
W wynikach ankiety dotyczącej integracji społecznej w Polsce, aż 93,2% respondentów wyraziło chęć wzięcia udziału we wspólnych projektach z obcokrajowcami. Tak duży odsetek osób gotowych do zaangażowania się w takie inicjatywy świadczy o otwartości i pozytywnym podejściu do współpracy z ludźmi z innych kultur i narodowości.

Chęć uczestnictwa w wspólnych projektach z obcokrajowcami może być ważnym czynnikiem w budowaniu więzi międzykulturowych i sprzyjać rozwojowi społeczeństwa opartego na tolerancji, zrozumieniu i szacunku dla różnorodności. Wspólne projekty pozwalają na wymianę doświadczeń, umiejętności i wiedzy, co może prowadzić do wzajemnego wzbogacenia się kulturowego.

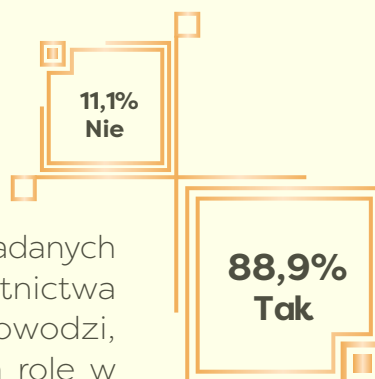
Czy masz informację na temat integracyjnych spotkań w twoim mieście?

Zaskakująco, mniej niż połowa ankietowanych, dokładnie 48.8%, jest świadoma istnienia integracyjnych spotkań organizowanych w naszym mieście. To sugeruje, że istnieje potrzeba większej informacji i promocji tych wydarzeń, aby dać wszystkim szansę uczestnictwa i wzmocnienia naszej lokalnej społeczności poprzez te cenne inicjatywy.

Czy potrzebne są integracyjne spotkania?

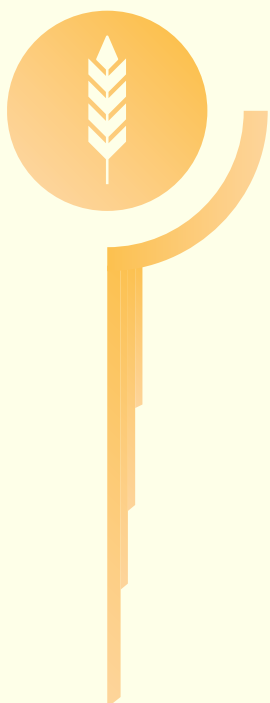
Wyniki wyraźnie pokazują, że aż 88,9% badanych osób odczuwa silną potrzebę uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych. To dowodzi, że takie wydarzenia odgrywają istotną rolę w budowaniu więzi społecznych i zaspokajaniu potrzeb społeczności. Wskazuje to na duże zainteresowanie i gotowość do aktywnego zaangażowania się w inicjatywy integrujące, co może przynieść korzyści zarówno jednostkom, jak i całej społeczności.

Młodzież stoi przed różnorodnymi wyzwaniami, które często wpływają na ich gotowość i chęć angażowania się w społeczne projekty. Istnieje kilka kluczowych powodów, które mogą tłumaczyć brak zaangażowania:

- » **Brak czasu i zasobów:** Współczesny tryb życia młodzieży, związany z nauką, pracą, obowiązkami rodzinno-domowymi oraz osobistymi zainteresowaniami, pozostawia niewiele wolnego czasu. Skomplikowany harmonogram może powodować trudności w znalezieniu momentu na udział w społecznych projektach.
- » **Niewiedza i brak motywacji:** Nie wszyscy młodzi ludzie zdają sobie sprawę z korzyści płynących z angażowania się w społeczne projekty. Brak jasnej wizji i zrozumienia celu takich działań może prowadzić do braku motywacji i zainteresowania udziałem.
- » **Wymagający tryb życia:** Kombinowanie między uczelnią a pracą, a czasami również z innymi obowiązkami, pozostawia niewiele przestrzeni na rozwijanie zainteresowań społecznych. W rezultacie młodzież może czuć się zbyt zmęczona lub przeładowana, by zaangażować się dodatkowo w projekty.
- » **Brak informacji:** Wielu młodych ludzi może nie zdawać sobie sprawy z istnienia społecznych projektów lub nie posiadać wystarczających informacji na ich temat. To może prowadzić do nieświadomości możliwości i przeszkód w zaangażowaniu.
- » **Brak zainteresowania innymi kulturami:** Część młodzieży może nie dostrzegać znaczenia poznawania perspektyw cudzoziemców czy poszerzania horyzontów. To może wynikać z braku zainteresowania tematyką międzynarodową lub kulturową.
- » **Bariera językowa:** W przypadku projektów związanych z osobami z innych krajów, bariera językowa może stanowić przeszkodę w komunikacji i pełnym uczestnictwie.

Warto podkreślić, że te wyzwania nie zawsze są jednoznaczne, a każdy młody człowiek może być motywowany przez różnorodne czynniki. Edukacja, promowanie korzyści wynikających z uczestnictwa w projektach oraz tworzenie dostępnych i przystępnych inicjatyw mogą pomóc w zwiększeniu zaangażowania młodzieży w społeczne projekty.

Ustawodawstwo

01
Problemy w zakresie prawa widziane oczami młodych w dużej mierze zależą od kontekstu społeczno-ekonomicznego, w jakim się oni znajdują, a także od ich doświadczeń i perspektywy indywidualnej. Jak jednak wskazują młode osoby, rozwiązanie problemów, o których jest mowa w tym rozdziale, dotyczących rozwoju społecznego, praw pracowniczych, rynku pracy i innych obszarów życia publicznego, wymaga współpracy i zaangażowania różnych sektorów, a nie tylko chęci ze strony młodych społeczników.

02
Bo choć młodzi ludzie są niezwykle ważnym i cennym elementem społeczeństwa, a ich zaangażowanie w poprawę funkcjonowania polityki publicznej silnie objawia się w działalności w organizacjach pozarządowych i innych miejscach, to trzeba podkreślić, że nie są w stanie samodzielnie rozwiązać problemów, z jakimi przychodzi im się mierzyć. Wsparcie innych podmiotów, jak na przykład władze lokalne, jest kluczowe do osiągnięcia pozytywnych i pożądanych zmian.

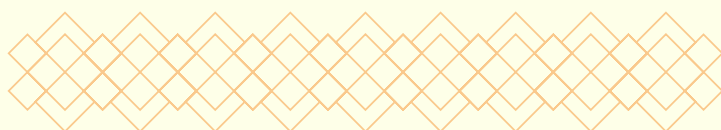
Konieczne jest, aby w te działania - na odpowiednich szczeblach - włączyło się szerokie grono zainteresowanych: władze samorządowe i wojewódzkie (na arenie międzynarodowej przedstawiciele odpowiednich instytucji i władze krajowe), przedstawiciele służb i instytucje odpowiedzialnych za prawo, organizacje młodzieżowe i pozarządowe, a także instytucje edukacyjne i sami mieszkańcy.

Młodzi wskazują, że to oni najlepiej wiedzą, jakie są ich potrzeby i problemy, dlatego ich głos powinien być ważny i stanowić podpowiedź dla decydentów. Ich perspektywa może także dostarczyć cennych informacji. Problemem, który wysunął się na plan pierwszy, jest duża biurokracja w instytucjach publicznych i konieczność załatwiania spraw w urzędach i innych placówkach osobiście. Warto pamiętać, że osoby młode doskonale poruszają się w świecie cyfrowym, w związku z czym mają wysokie oczekiwania, jeśli

chodzi o dostęp do usług publicznych, ale także umiejętności korzystania z tych rozwiązań. Dostępność usług online staje się obecnie standardem, a wprowadzenie ich przez instytucje z pewnością pozytywnie wpłynie na ich postrzeganie przez odbiorców. Korzystanie z technologii cyfrowych to także okazja do wcielenia się w rolę innowacyjnych organizacji, bardziej dostępnych, elastycznych i proaktywnych wobec potrzeb nie tylko młodych.

Ważną kwestią, na którą zwróciła uwagę społeczność ukraińska, jest to, że osoby posiadające ukraińskie dyplomy lub kwalifikacje zawodowe często muszą stawić czoło procesowi nostryfikacji, czyli uznania dokumentów edukacyjnych przez polskie instytucje.

Ten proces jest czasochłonny, skomplikowany i wiąże się z dodatkowymi formalnościami. Brak uznania dyplomów uniwersyteckich lub innych kwalifikacji poważnie ogranicza szanse na podjęcie pracy w swoim zawodzie, co wpływa z kolei na pozycję zawodową i wysokość zarobków.

Warto w tym miejscu wspomnieć o doświadczeniach Ukraińskich studentów kształcących się na uczelniach wyższych na Śląsku. Wspominali oni o potrzebie uproszczenia procedur legalizacji pobytu, szczególnie skróceniu czasu oczekiwania na decyzję, wymieniali także rozwiązania wprowadzające wykorzystanie platform cyfrowych, na przykład możliwość składanie wniosków online czy monitorowania statusu swojego wniosku. Dostęp do jasnych i precyzyjnych informacji na temat procedur, wymaganych dokumentów i warunków pobytu, to kolejna istotna sprawa.

Czasami zdarza się też, że informacje te są dostępne, jednak nie w języku, w którym komunikują się osoby zainteresowane. Powstaje więc bariera nie do przeskoczenia, ponieważ aplikacje do tłumaczenia, które można pobrać na urządzenia mobilne, nie są w stanie przełożyć języka urzędniczego w klarowny sposób. W miarę możliwości warto by również dążyć do harmonizacji polskich przepisów z przepisami Unii Europejskiej w zakresie legalizacji pobytu, co ułatwiłoby tym osobom nawigację przez różne systemy prawne.

Warto także zwrócić uwagę na perspektywę młodego człowieka podejmującego pierwszą pracę zarobkową.

Zmiany w przepisach podatkowych sprawiają, że młodzi ludzie tracą orientację w zakresie swoich obowiązków czy możliwości, jeśli chodzi o płacenie podatków czy ulgi w tym zakresie. Problem ten ma jednak głębsze korzenie i ujawnia się na poziomie edukacji.

Ta luka wpływa na zdolność młodych pracowników do skutecznego radzenia sobie z aspektami prawnymi, a także prawami czy obowiązkami pracowniczymi. Młodzi ludzie, zarówno Polacy, jak i cudzoziemcy, nie wiedzą, gdzie szukać wiarygodnych informacji na temat przepisów podatkowych czy ubezpieczenia, z kolei zasięgnięcie porady specjalisty wiąże się z koniecznością dodatkowych opłat.

Brak odpowiednich źródeł informacji utrudnia świadome podejmowanie decyzji i może prowadzić do błędów w działaniach prawnych.

Z kolei nieznanostwo wśród cudzoziemców zasad o prawie do opieki medycznej wiąże się z tym, że obawiają się oni zgłaszać do przychodni czy korzystać z porad specjalistów.

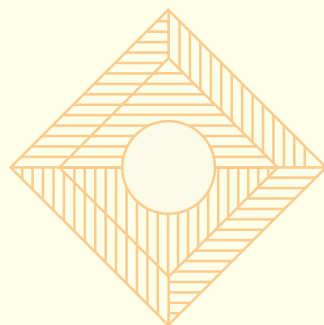
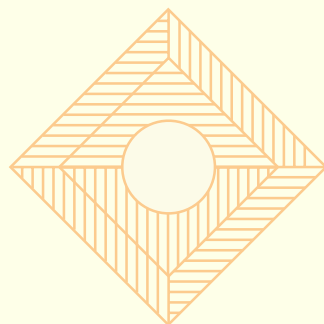
Jak zauważają młodzi Ukraińcy, perspektywa cudzoziemca jest szczególnie trudna, ponieważ oprócz konieczności przystosowania się do nowego środowiska muszą też radzić sobie z zupełnie innym systemem prawno-podatkowym.

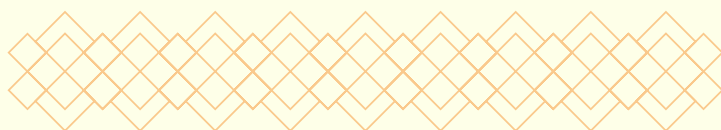
Innym problemem dotyczącym pracy jest znalezienie stabilnego zatrudnienia. Jak wskazują uczestnicy naszego projektu, napotykali oni trudności w znalezieniu pracy, zwłaszcza gdy nie mieli odpowiedniego doświadczenia zawodowego.

Pracodawcy często bowiem wymagają od kandydatów, aby posiadali konkretne umiejętności, choć młode osoby nie mają możliwości odbywania staży czy wolontariatu, aby kierunkować swoje doświadczenie zawodowe, gdy edukację muszą łączyć z pracą zarobkową jako pracownicy tymczasowi zatrudnieni w gastronomii, branży usługowej itp.

Konieczność pracy zarobkowej wynika z wysokich kosztów życia w miastach uniwersyteckich, chęci uniezależnienia się od rodziców czy pragnienia odciążenia domowego budżetu. Tym sposobem młoda osoba kończąca studia nie zawsze może poszczycić się doświadczeniem zawodowym, które jest związane z jej pracą marzeń.

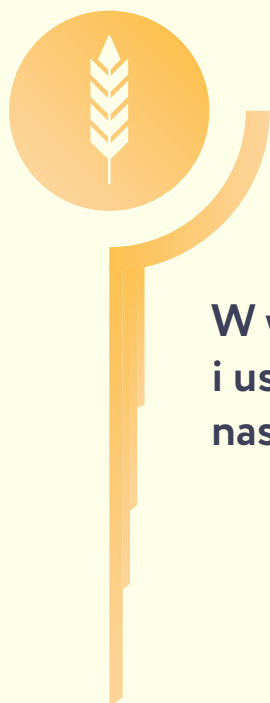

W kwestii pracy warto pamiętać, że pracownik, który nie zna swoich praw pracowniczych, może mieć trudności z dochodzeniem roszczeń w przypadku naruszenia prawa przez pracodawcę. Taka sytuacja może spotkać zarówno obywateli naszego kraju, jak i cudzoziemców.

Brak wiedzy na temat procedur i przepisów prawnych uniemożliwia skuteczną interwencję w sytuacjach krytycznych, jakimi są nieprzestrzeganie prawa pracy, do których jednak sporadycznie dochodzi. W tym kontekście trzeba też wspomnieć o prawach pracownika, takich jak: zawarcie umowy, która precyzuje warunki zatrudnienia, wypłacanie wynagrodzenia w określonym czasie, dodatkowe wynagrodzenie w przypadku pracy w ustawowo wolnym czasie, zapewnienie odpowiednich środków ochrony pracy i bezpiecznych warunków, a także ubezpieczenia społecznego, w tym zdrowotnego, emerytalnego i rentowego.

W warsztatach i dyskusji na temat prawa i ustawodawstwa w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:

01 **Digitalizacja usług**

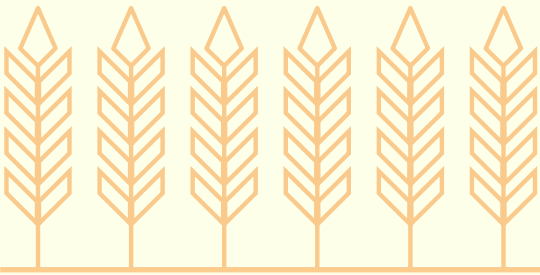
Instytucje publiczne powinny dążyć do cyfryzacji usług i umożliwienia załatwiania wielu spraw online. W tym celu warto stworzyć dedykowane platformy internetowe i aplikacje mobilne, które ułatwią komunikację z obywatelem. Warto dodać, że na poziomie krajowym administracja państwowa i niektóre instytucje publiczne pozytywnie przeszły proces cyfryzacji i umożliwiają swym klientom różne procedury online, jak platformy e-usług, systemy e-płatności, elektroniczna identyfikacja itp.

W większych miastach oferta ta jest bardziej rozbudowana, lecz mniejsze miejscowości częściej pozostają bez takich rozwiązań, więc wyzwanie to wciąż jest aktualne i pilne. Ponadto warto pamiętać o systematycznym szkoleniu pracowników administracji, tak aby byli oni na bieżąco z najnowszymi rozwiązaniami i potrafili z nich korzystać.

02 Komunikacja online

Dobrym rozwiązaniem jest aktywne wykorzystywanie różnych kanałów komunikacji online, szczególnie platform popularnych wśród młodych ludzi, jak media społecznościowe i aplikacje, aby informować swoich odbiorców o dostępnych usługach czy zmianach w prawie.

Co więcej, wykonywanie różnych działań online, jak składanie wniosków, znacznie skraca czas oczekiwania na załatwienie sprawy oraz prowadzi do redukcji zbędnej biurokracji.

04 Uproszczenie procedur uznawania kwalifikacji.

Ważne jest, aby zapewnić młodym migrantom łatwy dostęp do informacji na temat procedur uznawania kwalifikacji w Polsce. Rząd i instytucje publiczne mogą organizować kampanie informacyjne oraz dostarczać materiały w różnych językach. Warto także rozważyć stworzenie stron internetowych czy aplikacji mobilnych w kilku wersjach językowych, a także odpowiednią komórkę w danym urzędzie, w której będzie istniała możliwość rozmowy z tłumaczem, np. w konkretny dzień. Współpraca z odpowiednimi instytucjami może prowadzić do uproszczenia i standaryzacji procedur. Proponujemy opracowanie wytycznych, które pozwolą na bardziej elastyczne podejście do analizy i uznawania kwalifikacji zdobytych za granicą.

03 Platformy partycypacyjne.

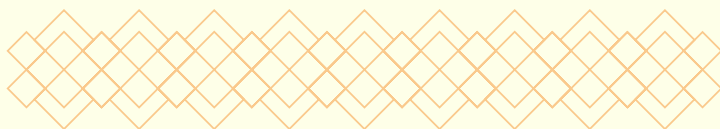
Tworzenie platform partycypacyjnych, na których młodzi ludzie mogliby zgłaszać swoje pomysły i sugestie dotyczące usprawnienia działania instytucji, to świetne rozwiązanie odpowiadające na potrzeby tych, którzy pragną aktywnie włączać się życie publiczne. Taka przestrzeń umożliwia aktywne uczestnictwo obywateli w kształtowaniu polityki publicznej, zgłaszanie pomysłów, sugestii i opinii oraz wymianę poglądów z innymi użytkownikami.

Młodzi ludzie dzięki temu mogą poczuć się bardziej zaangażowani się w procesy decyzyjne, wymieniają się pomysłami, zwiększają swoją świadomość na temat funkcjonowania instytucji publicznych, a także mają realny wpływ na rozwiązania wprowadzane przez przedstawicieli instytucji.

05

Współpraca z lokalnymi przedsiębiorstwami.

To kluczowe działanie w celu promowania różnorodności w miejscu pracy i zachęcania do zatrudniania młodych osób bez doświadczenia czy migrantów pragnących wejść na rynek pracy. Ponadto lokalne przedsiębiorstwa pragnące zatrudnić cudzoziemców otrzymywałyby wsparcie w procesie rekrutacji, na przykład poprzez zapewnienie tłumaczy czy dostarczanie informacji na temat procedur związanych z zatrudnianiem cudzoziemców.

06

Wprowadzenie do szkół przedmiotu

Edukacja Obywatelska. Pozwoliłoby to uczniom na zdobycie wiedzy o ich prawach i obowiązkach jako obywateli, w tym prawach konsumenta, prawach pracowniczych, prawach człowieka i prawach podstawowych.

Ponadto uczniowie byłiby bardziej zaznajomieni z funkcjonowaniem systemu prawno-podatkowego w Polsce, co jest niezbędne do pełnego i samodzielnego uczestnictwa w życiu społecznym, W ramach przedmiotu mogliby uczyć się praktycznych umiejętności, takich jak wypełnianie formularzy urzędowych, rozumienie umów czy radzenie sobie z problemami prawno-administracyjnymi.

Rozwiązanie problemów związanych z prawem i ustawodawstwem wymaga współpracy i zaangażowania różnych sektorów społecznych, nie tylko młodych społeczników. Młodzi zauważają, że aby wypracować skuteczne rozwiązania, konieczne jest wsłuchanie się w potrzeby drugiej strony.

Niestety, społeczność ta doświadcza braku reprezentacji, ale też braku możliwości zabrania głosu w procesach podejmowania decyzji, w tym w kwestiach nowych rozwiązań prawnych, edukacji czy rynku pracy. Wprowadzenie edukacji obywatelskiej w szkołach pozwoliłoby na zdobycie wiedzy o prawie i funkcjonowaniu społeczeństwa, co jest istotne dla samodzielnego i świadomego uczestnictwa w życiu publicznym, a tworzenie platform partycypacyjnych pozwoli młodym na realne zaangażowanie w kształtowaniu polityki i zgłaszanie pomysłów na usprawnienia działań instytucji.

Problemy związane z biurokracją, brakiem dostępu do informacji oraz uznawaniem kwalifikacji są istotnymi wyzwaniami, z którymi obecnie mierzą się młodzi migranci. Doświadczają oni także szczególnych trudności związanych z brakiem znajomości prawa. Konieczne jest więc dążenie do uproszczenia procedur, wprowadzenie usług cyfrowych oraz promowanie różnorodności w miejscach pracy.

Zaproponowane przez nas rozwiązania mają na celu ułatwienie funkcjonowania w świecie urzędniczym młodym osobom, poprawę działania instytucji publicznych, a przez to zwiększenia jakości życia młodych mieszkańców województwa śląskiego. W tym celu konieczna jest jednak współpraca różnych podmiotów, zarówno władz publicznych, organizacji pozarządowych, jak i samych mieszkańców, aby te zmiany były skuteczne i przyniosły pozytywne efekty.

Opis ankiety ustawodawstwo

Ankieta zgromadziła uczestników z różnych części województwa Śląskiego. Duża liczba odpowiedzi przyszła z trzech kluczowych miast: Katowic, Bielska-Białej i Dąbrowy Górniczej. Ich udział znacząco wpłynął na reprezentatywność danych i umożliwił uzyskanie cennej wiedzy o opinii mieszkańców tych lokalizacji. To zróżnicowanie jest kluczowe dla trafności naszych wniosków wobec różnorodnych sytuacji w całym województwie Śląskim.

W trakcie przeprowadzonej ankiety większość uczestników posiadała obywatelstwo ukraińskie. Ich udział w badaniu przyczynił się do uzupełnienia perspektywy obywateli ukraińskich w naszym zestawieniu danych, co pozwoliło na lepsze zrozumienie ich opinii i potrzeb

Obywatelstwo

53,5%
ukraińskie

45,1%
polskie

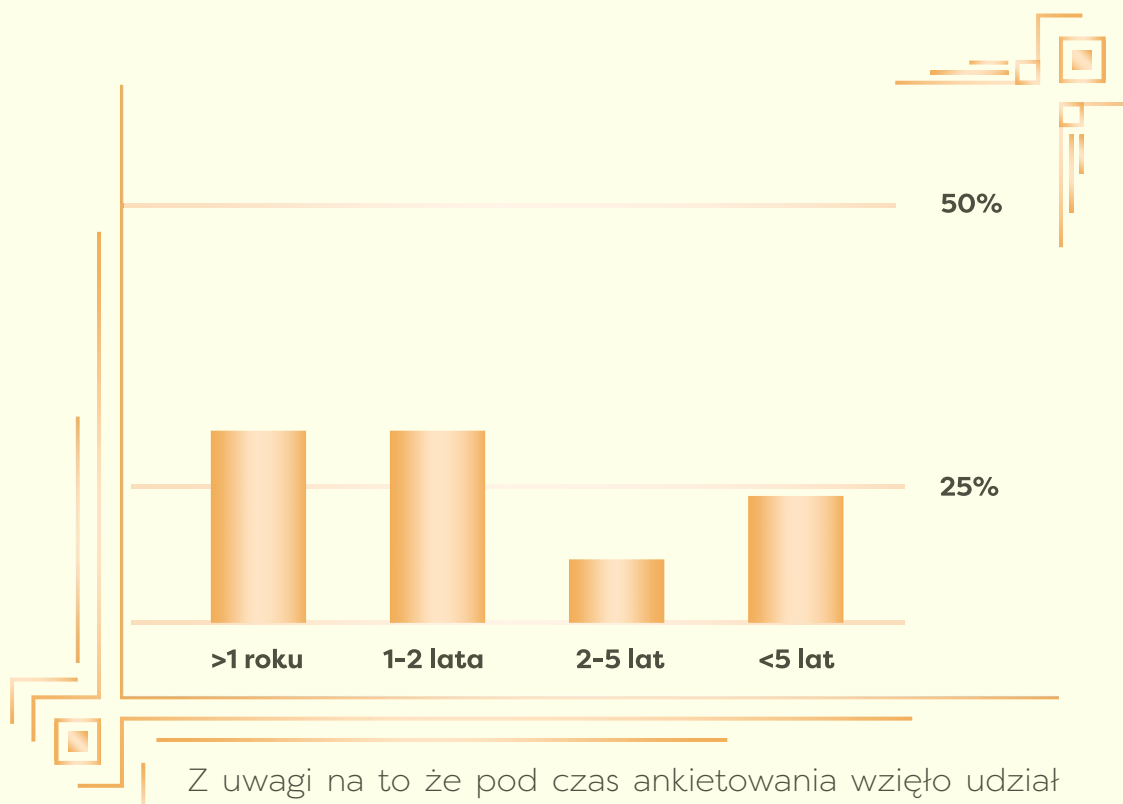

1,4%
białoruśkie

Jeśli jesteś obcokrajowcem to ile czasu mieszkasz w Polsce?

88 odpowiedzi

Z uwagi na to że pod czas ankietowania wzięło udział dużo osób które przyjechały do Polski i uzyskaliśmy taką informację że **30,7%** ankietowanych mieszkają na terenie Polski mniej jak rok, **30,7%** osób mieszkają w Polsce 1-2 lata, **14,8%** mieszkają 2-5 lat i **23,9%** ankietowanych mieszkają w Polsce więcej jak 5 lat.

Czy znasz swoje prawa i obowiązki w Polsce?

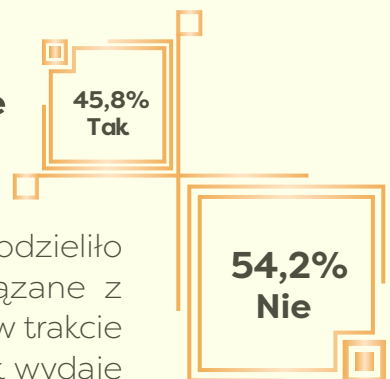
142 odpowiedzi

Wśród ankietowanych, **15,5%** doskonale zna swoje prawa oraz obowiązki. **28,9%** osób ma dobre zrozumienie tych kwestii. Największą grupą, bo aż **38%**, są osoby, które wystarczająco dobrze znają swoje obowiązki i prawa. **14,1%** ankietowanych przyznało, że źle zna te kwestie, a **3,5%** respondentów stwierdziło, że nie ma wiedzy na temat swoich praw i obowiązków.

Czy spotkałeś na swojej drodze jakieś problemy w zakresie prawa oraz ustawodawstwa w Polsce?

Ciekawie, aż 45,8% ankietowanych podzieliło się, że napotkali na wyzwania związane z prawem i ustawodawstwem w Polsce w trakcie swojej życiowej podróży. Ten wskaźnik wydaje się dość znaczący, wskazując na istnienie powszechnych zagadnień związanych z rozumieniem i radzeniem sobie z aspektami prawnymi.

Czy miałeś problemy związane z prawem i ustawodawstwem w Polsce?

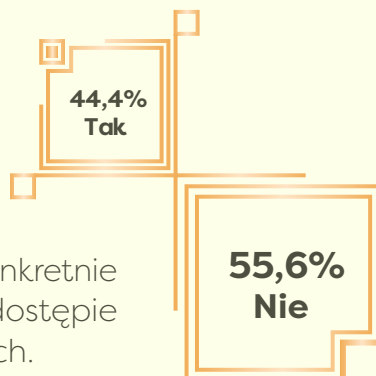
132 odpowiedzi

Na podstawie zgromadzonych odpowiedzi ankietowanych wyłaniają się trzy główne dziedziny, w których napotykali oni najczęściej trudności. Imponujące **34,8%** ankietowanych wskazało na problemy związane z pracą jako ich główne wyzwanie. Kolejne **28%** respondentów, którzy są obcokrajowcami, zetknęło się z trudnościami związanymi z legalizacją. Dział edukacji również okazał się istotnym obszarem problemów, z **21,2%** ankietowanych deklarujących, że to właśnie w tej dziedzinie napotkali na trudności.

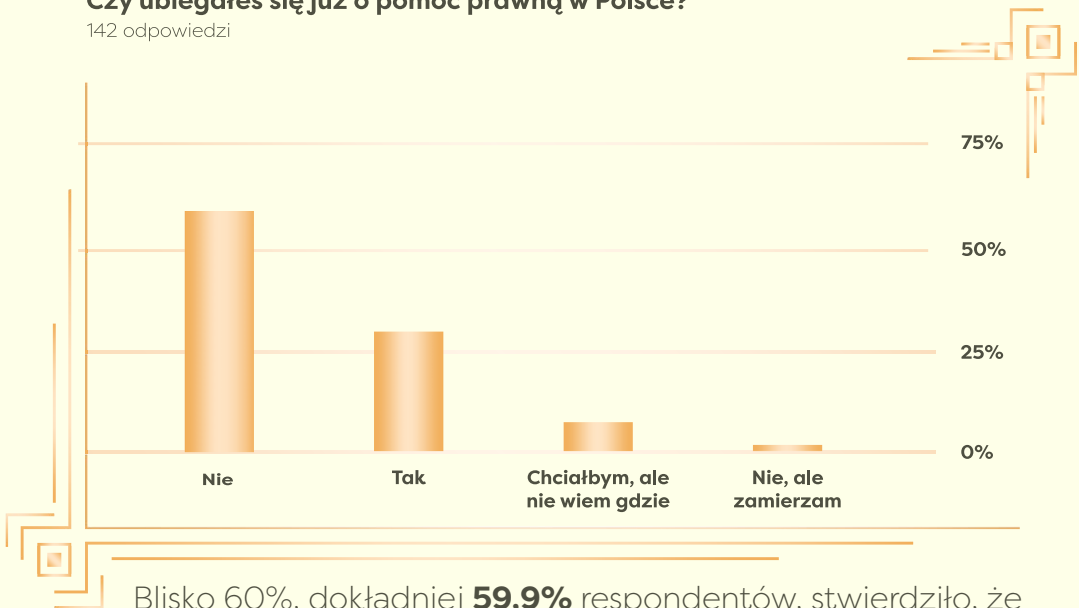
Czy masz swobodny dostęp do rozwiązywania problemów prawnych?

Mniej niż połowa ankietowanych, konkretnie 44,4%, informuje o swobodnym dostępie do rozwiązań w kwestiach prawnych.

Czy ubiegałeś się już o pomoc prawną w Polsce?

142 odpowiedzi

Blisko 60%, dokładniej **59,9%** respondentów, stwierdziło, że nigdy nie ubiegało się o pomoc prawną. Natomiast **30,3%** zdecydowało się skorzystać z takiej pomocy w przeszłości. Interesująco, **9,2%** z uczestniczących w ankiecie wyraziło chęć skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, jednak nie wie, gdzie mogą ją otrzymać.

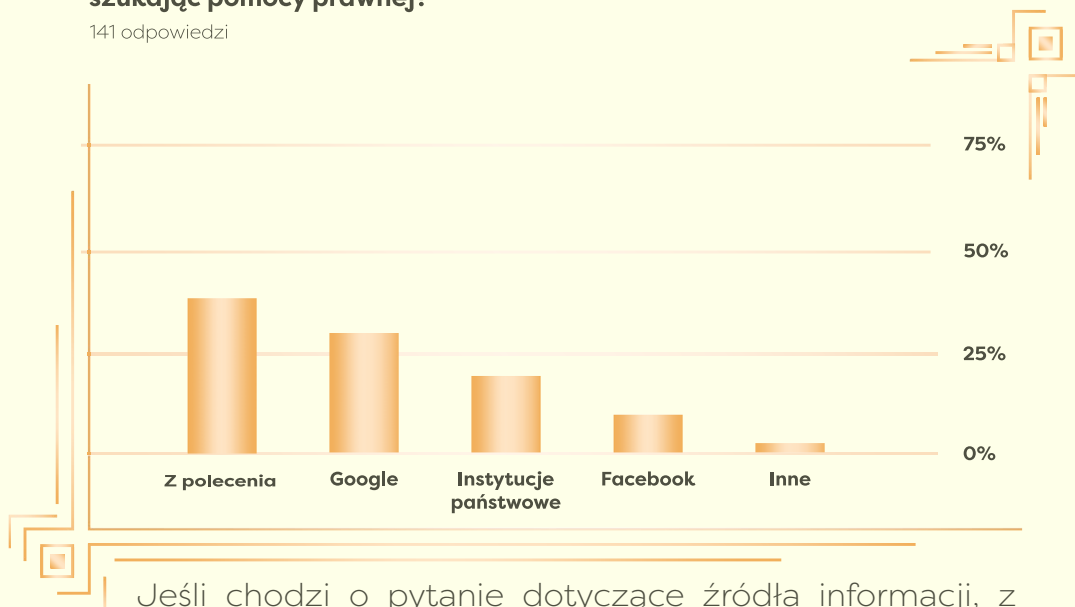
Czy wiesz, gdzie udać się do poradę prawną?

51,4% osób posiada świadomość, gdzie mogą uzyskać pomoc prawną. Z drugiej strony, 48,6% respondentów nie ma tej wiedzy i nie wie, gdzie mogą szukać wsparcia prawno-legalnego.

Z jakiego źródła informacyjnego korzystasz najczęściej szukając pomocy prawnej?

141 odpowiedzi

Jeśli chodzi o pytanie dotyczące źródła informacji, z którego najczęściej korzystają, odpowiedzi ankietowanych przedstawiają się następująco:

36,2% osób poszukuje porad na podstawie poleceń od bliskich i znajomych.

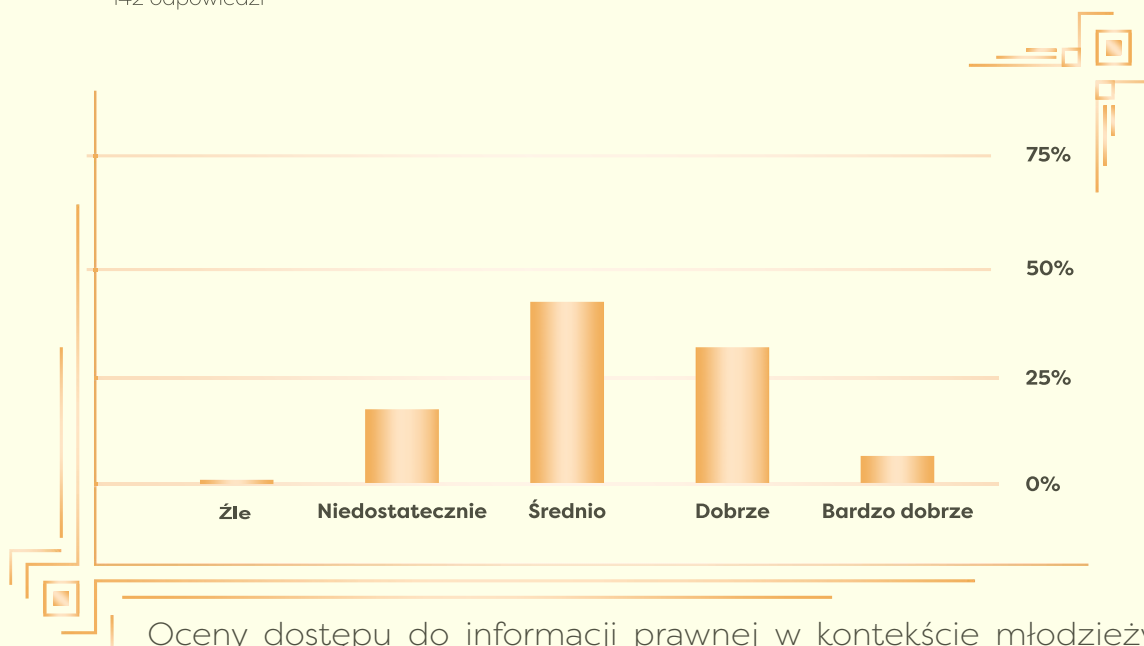
28,4% korzysta z wyników wyszukiwarki Google.

20,6% respondentów decyduje się na uzyskanie informacji od instytucji państwowych.

12,1% wybiera zaufane informacje dostarczane przez Facebooka.

Jak oceniasz dostęp do informacji na temat pomocy prawnej dla młodzieży?

142 odpowiedzi

Oceny dostępu do informacji prawnej w kontekście młodzieży prezentują się następująco:

7,7% ankietowanych ocenia dostęp jako „bardzo dobrze”.

30,3% ankietowanych ocenia dostęp jako „dobrze”.

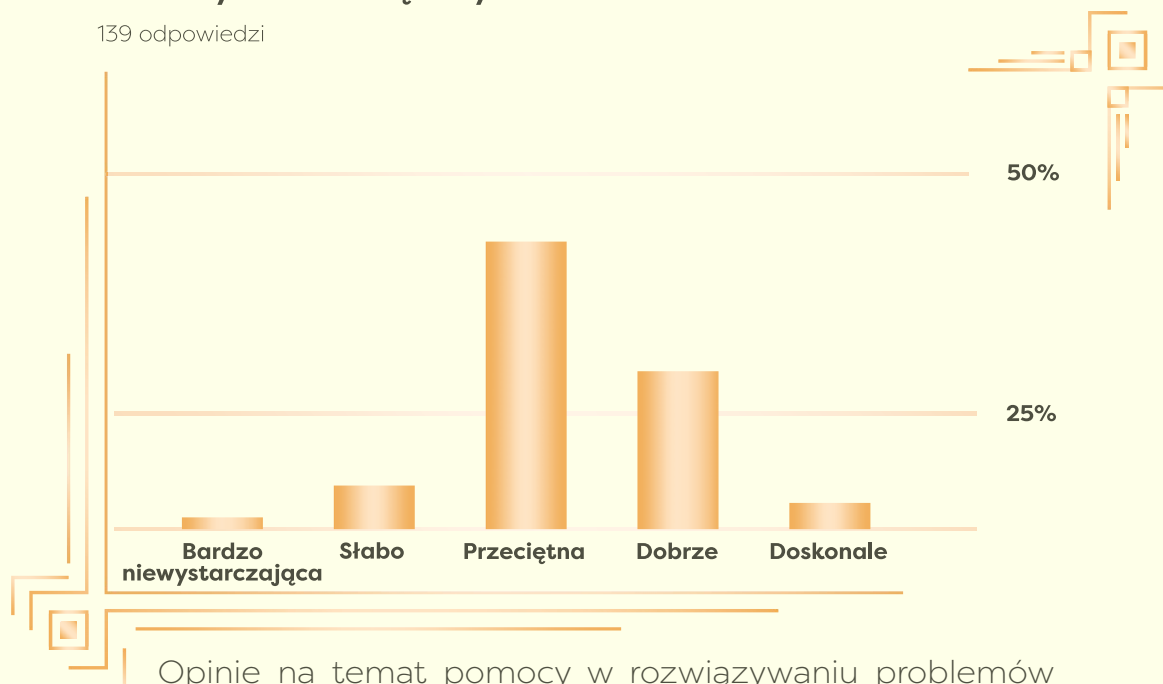
43% ankietowanych przyznaje ocenę „średnią” .

18,3% ankietowanych ocenia dostęp na poziomie „niedostatecznym”.

0,7% ankietowanych ocenia dostęp jako „bardzo źle”.

Jak oceniasz pomoc w rozwiązywaniu problemów prawnych ze strony struktur rządowych?

139 odpowiedzi

Opinie na temat pomocy w rozwiązywaniu problemów prawnych ze strony struktur rządowych przedstawiają się w sposób następujący:

8,6% ankietowanych ocenia pomoc na najwyższym poziomie

33,8% ankietowanych przyznaje ocenę 4.

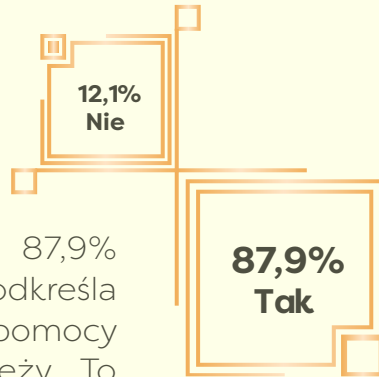
41% ankietowanych ocenia pomoc na poziomie przeciętnym.

12,9% ankietowanych przyznaje ocenę 2.

3,6% ankietowanych ocenia pomoc ze strony struktur rządowych jako bardzo niewystarczającą.

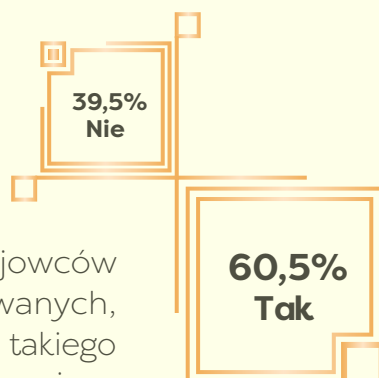
Czy uważasz za konieczne tworzenia ośrodków pomocy prawnej dla młodzieży?

Przeważająca większość, aż 87,9% ankietowanych, jednogłośnie podkreśla konieczność istnienia ośrodków pomocy prawnej dedykowanych młodzieży. To wyjątkowo wyraźne stanowisko, które podkreśla ogromne znaczenie tych instytucji w obszarze wsparcia dla młodych ludzi. Wskaźnik ten wskazuje na świadomość społeczną oraz potrzebę zapewnienia dostępu do rzetelnych i odpowiednich źródeł wsparcia Prawno-legalnego dla tej grupy społecznej. Obserwujemy więc ogromne poparcie dla idei ośrodków pomocy prawnej dla młodzieży, co stanowi ważny punkt wyjścia dla dalszych działań na rzecz realizacji tego celu.

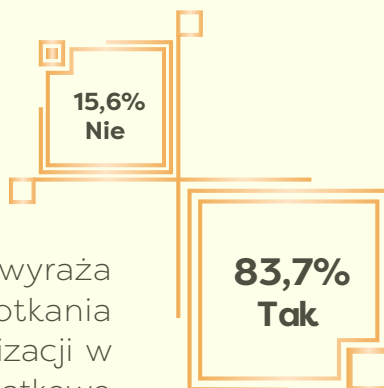
Czy masz kontakt do centrum wsparcia obcokrajowców?

Do centrum wsparcia dla obcokrajowców posiada dostęp 60,5% ankietowanych, podczas gdy 39,5% osób nie posiada takiego dostępu. To istotna informacja, wskazująca na obecność i dostępność źródeł wsparcia dla obcokrajowców, które jest dostępne dla większej części badanej grupy.

Czy uważasz, że regularne spotkania z patań legalizacji w Polsce z młodzieżą są potrzebne?

Przeszło 83,7% respondentów wyraża przekonanie, że regularne spotkania informacyjne na temat prawa i legalizacji w Polsce są istotne dla młodzieży. To wyjątkowo wyraźny sygnał, wskazujący na ogromne zapotrzebowanie na tego rodzaju edukację i świadomość potrzeby dostarczania młodym ludziom rzetelnych informacji dotyczących prawa i legalizacji w Polsce. To wynik, który podkreśla rolę edukacyjną i informacyjną w budowaniu świadomego społeczeństwa, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń.

Odmawianie angażowania się młodzieży w projekty prawne są wynikiem kilku czynników. Oto kilka powodów:

Brak Odpowiedzialności: Niektórzy młodzi ludzie czują, że projekty prawne wymagają dużego zaangażowania i odpowiedzialności, co zniechęca ich do uczestnictwa.

Brak Czasu: Wielu młodych ludzi ma napięty harmonogram związany z nauką, pracą lub innymi zobowiązaniami, co ogranicza ich możliwość angażowania się w projekty prawne.

Brak Wiedzy: Dużo osób po prostu nie zdają sobie sprawy z istnienia projektów prawnych lub nie rozumieją, jakie korzyści mogą z tego wyniknąć.

Brak Chęci: brak entuzjazmu lub zainteresowania tematem praw skutkuje brakiem motywacji do uczestniczenia w tego rodzaju projektach.

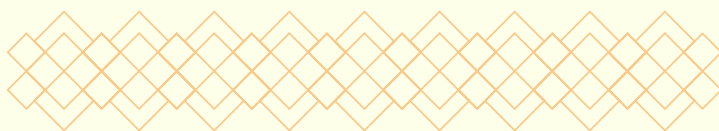
Brak Przekonania o Wpływie: Młodzi ludzie nieprzekonani, że ich zaangażowanie ma rzeczywisty wpływ na rozwiązanie problemów prawnych lub na poprawę sytuacji społecznej.

Bariera Językowa: W przypadku projektów prawnych, niektórzy młodzi ludzie z zagranicy napotykają się na trudności w zrozumieniu skomplikowanego prawniczego języka lub terminologii.

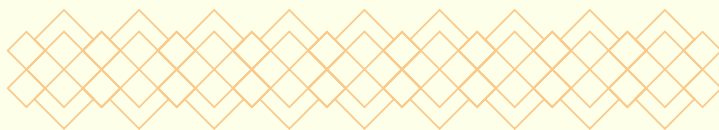
Brak Kultury Prawnej: W niektórych przypadkach, młodzi ludzie nie wystarczająco zaznajomieni z kulturą Prawno-społeczną, co może utrudniać ich uczestnictwo w projektach prawnych.

Brak Związku z Tematem: Jeśli projekt prawny nie jest związany z ich konkretnymi zainteresowaniami lub problemami, młodzi ludzie nie widzą sensu w jego uczestnictwie.

Warto podkreślić, że każdy przypadek ma swoje własne specyficzne przyczyny. Dlatego ważne jest, aby tworzyć projekty, które biorą pod uwagę potrzeby i oczekiwania młodych ludzi oraz starać się przekazać im znaczenie i korzyści związane z uczestnictwem w projektach prawnych.

Edukacja

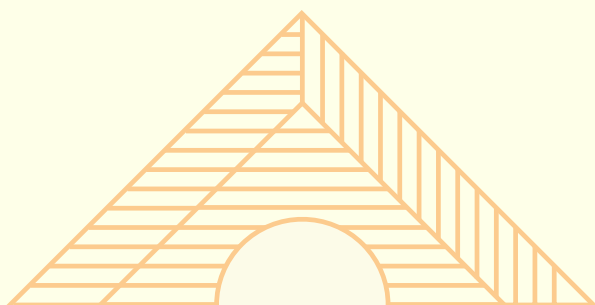
Edukacja to kluczowy fundament rozwoju młodych ludzi i społeczeństwa jako całości. Wpływa na rozwój osobisty i społeczny, pomaga kształtować wartości i etykę, promując odpowiedzialność obywatelską, empatię i szacunek do różnorodności, a także może wspierać rozwijanie niezależności, zdolności do krytycznego myślenia czy analizowania i rozwiązywania problemów.

Jak jednak przekonali się w toku dyskusji młodzi uczestnicy naszego projektu, edukacja ma tyleż pozytywnych aspektów, ile negatywnych. W tym rozdziale przyglądamy się edukacji z perspektywy młodych ludzi, którzy odbyli kształcenie na poziomie średnim i teraz są studentami, a czasami także łączą pracę z nauką.

Pierwsze, na co młodzi ludzie zwracali uwagę, to fakt, że chcieliby innowacyjnych metod nauczania, które aktywnie angażują ich w proces uczenia. Wykorzystanie nowoczesnych technologii, platform e-learningowych, interaktywnych zajęć może uczynić proces edukacyjny bardziej atrakcyjnym i skutecznym. W tym kontekście warto zwrócić uwagę, że innowacyjne metody wymagają w pierwszej kolejności zmianę podejścia do studenta.

Model tradycyjnej edukacji, wciąż dominujący w Polsce, skupia się przede wszystkim na strukturze hierarchicznej, w której wykładowca odgrywa najważniejszą rolę, a rolą studentów czy uczniów jest bierne przyswajanie wiedzy.

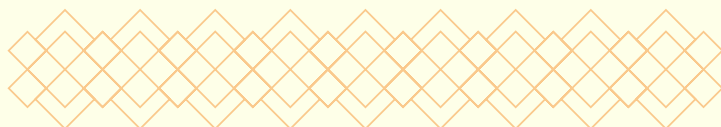
Młodzi ludzie zauważają, że istnieje potrzeba adaptacji edukacji do takich metod, które promują samodzielne myślenie czy współpracę między studentami i wykładowcami. Ponadto studenci doceniają otwartość nauczycieli na dialog i dyskusję, co sprzyja kreatywnym rozwiązaniom i rozwijaniu umiejętności argumentacji.

Drugą istotną sprawą, jaką poruszyły młode osoby, jest dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Studenci w trakcie edukacji wyższej pragną zdobyć umiejętności i wiedzę, które pozwolą im konkurować na rynku pracy i znaleźć satysfakcjonującą pracę. Tymczasem niektóre programy nauczania skupiają się głównie na teorii, z pominięciem praktycznych umiejętności, które młody człowiek i tak będzie się musiał zdobyć.

Ponadto oprócz umiejętności technicznych pracodawcy coraz częściej oczekują od pracowników kompetencji miękkich, takich jak komunikacja, kreatywne rozwiązywanie problemów i praca zespołowa, a nie zawsze skutecznie uczy się tego na uczelniach czy w szkołach. Osoby, które niedawno ukończyły studia i weszły na rynek pracy, podkreślają potrzebę elastyczności uczelni, tak aby programy nauczania dostosowywać do zmieniających się potrzeb rynkowych.

Warto również wspomnieć o konieczności zawierania współpracy czy partnerstw z większymi firmami i lokalnymi organizacjami, które umożliwią młodemu człowiekowi wgląd w to, jak funkcjonują i działają takie przedsiębiorstwa. Staże, praktyki i projekty badawcze realizowane we współpracy z pracodawcami umożliwiają studentom zdobycie doświadczenia i rozwoju umiejętności pożądanых na rynku pracy.

Kolejnym dużym wyzwaniem, o którym wspomniano, jest potrzeba interdyscyplinarności w edukacji wyższej. Interdyscyplinarność pozwala bowiem na zintegrowane podejście do wyzwań współczesnego świata, jak zmiana klimatu, nierówności społeczne, i spojrzenia na te kwestie z różnych perspektyw; łączy nauki społeczne, ścisłe i humanistyczne, co sprzyja myśleniu wychodzącemu poza tradycyjne ramy i schematy, z kolei interdyscy-

plinarne projekty badawcze mogą prowadzić do wydajniejszego korzystania z zasobami i wypracowywania skutecznych rozwiązań problemów. Łączenie różnych dziedzin nauki już na studiach uczy młodego człowieka umiejętności adaptacji do różnych warunków, promuje też koncepcję uczenia się przez całe życie (lifelong learning), co - jak się wydaje - we współczesnym świecie jest umiejętnością wielce pożądaną.

Swoją perspektywą podzielili się także obcokrajowcy, którzy podjęli studia na Śląsku, i wymienili takie wyzwania jak różnice kulturowe w komunikacji, co prowadzi do trudności w zakresie oczekiwań i interakcji z wykładowcami; trudności w zrozumieniu internetowego systemu uczelnianego obsługi studentów, brak dostępności akademików oraz problemy z uzyskaniem pozwolenia na indywidualny tok studiów.

Dyskusja z młodymi Polakami pokazała, że większość problemów, jakimi dzielili się młodzi Ukraińcy, w łatwy sposób można rozwiązać poprzez zapewnienie obcokrajowcom odpowiedniego wsparcia na początku ich uniwersyteckiej i pierwszych doświadczeń w środowisku akademickim. Istnieją jednak kwestie, które wymagają większego zaangażowania, jeśli chodzi o mobilność studencką na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Zarówno młodzi Polacy wyjeżdżający na wymiany studenckie, jak i Ukraińcy przyjeżdżający do Polski zgodnie mówią o różnicach programowych między poszczególnymi krajami w ramach tego samego kierunku studiów. Choć w krajach, które są częścią procesu bolońskiego, funkcjonuje europejski system transferu i akumulacji punktów (European Credit Transfer and Accumulation System – ECTS) mający służyć zaliczeniu na poczet programu studiów na jednej uczelni punktów uzyskanych na innej uczelni, jego elastyczność jest ograniczona.

Warto też dodać, że nie wszystkie państwa w europejskim systemie szkolnictwa przyjęły ECTS, więc nie transfer akumulacji punktów nie zawsze jest możliwy.

W warsztatach i dyskusji na temat edukacji w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:

01

Stworzenie centrów innowacji edukacyjnej.

Powinny one koncentrować się na promowaniu i rozwijaniu nowatorskich metod nauczania oraz uczenia się. Celem takich jednostek byłoby kształcenie i prowadzenie warsztatów dla wykładowców na temat różnych metod i narzędzi edukacyjnych, tak aby przekonywać ich o tym, co działa, a co nie, oraz promować inne podejście do nauczania.

Takie centra mogłyby również oferować wsparcie studentom poprzez warsztaty rozwijające umiejętności niezbędne do nauki w nowoczesnym środowisku. Tego typu miejsca miałyby potencjał do stworzenia na uczelni środowiska, które zachęca do eksperymentowania, prowadzenia badań i wprowadzania nowych rozwiązań pedagogicznych, technologii czy narzędzi.

02

Wprowadzenie zajęć praktycznych i płatnych stażów.

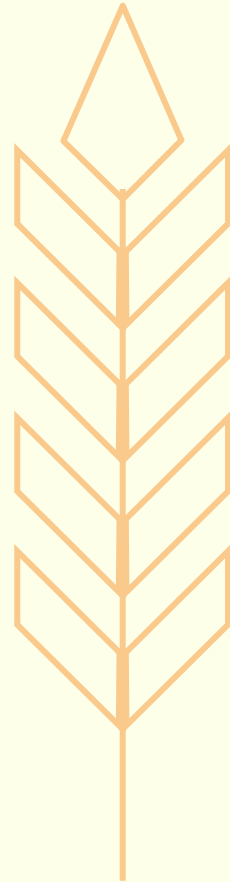
To ważny krok w kierunku dostosowania edukacji wyższej do wymogów i oczekiwań rynku pracy. Tego typu inicjatywy mogą znacznie wzbogacić proces nauczania, zapewniając studentom cenne doświadczenia, które są bezpośrednio związane z ich przyszłą karierą zawodową.

Zajęcia praktyczne oraz staże umożliwiają bowiem zastosowanie teoretycznej wiedzy w sytuacjach zawodowych. Daje to możliwość głębszego zrozumienia materiału edukacyjnego, który poznaje student, oraz pomaga w rozwijaniu umiejętności potrzebnych w przyszłej pracy.

03

Interdyscyplinarny model kształcenia.

Dobrym przykładem jest model *artes liberales*, podejście do edukacji, które nie koncentruje się na specjalizacji w jednej konkretnej dziedzinie, ale raczej zapewnia szerokie wykształcenie humanistyczne. Interdyscyplinarność. Szerokie podejście do edukacji, w przeciwieństwie do bardziej zogniskowanych programów, może pomóc absolwentom w przystosowaniu się do zmieniającego się rynku pracy, dostarczyć narzędzi niezbędnych do nauki i rozwoju w różnych dziedzinach, promuje indywidualne podejście do studenta, indywidualne zajęcia z tutorem oraz małe zespoły warsztatowe i bezpośrednią interakcję z wykładowcami. Proponujemy jednocześnie, aby to interdyscyplinarne podejście zapewniało także konkretne umiejętności zawodowe.

04 **Tworzenie narzędzi wsparcia w komunikacji międzykulturowej.**

Szkolenie wykładowców i personelu w zakresie komunikacji międzykulturowej może pomóc w zrozumieniu i lepszej interakcji z zagranicznymi studentami w celu tworzenia bardziej inkluzywnego i zróżnicowanego środowiska akademickiego. Warto rozważyć dostarczanie zarówno studentom, jak i wykładowcom i personelowi zasobów w postaci wideo czy poradników online, które będą wsparciem i wskazówką we wzajemnym zrozumieniu. Tworzenie platform i społeczności online, gdzie nauczyciele mogliby dzielić się doświadczeniami, zadawać pytania i otrzymywać wsparcie, to kolejna propozycja mogąca przyczynić się do rozwoju sieci pomocy.

Z kolei studenci, którzy mierzą się z problem językowym, w trakcie pierwszego roku studiów otrzymaliby wsparcie opiekuna. Byłby on zobowiązany do pokazania podopiecznemu, jak działa uczelnia, wydział, biblioteka itp. Wsparcie to organizowałby samorząd studencki. Ważne jest także stworzenie przyjaznego i tolerancyjnego środowiska akademickiego, które promuje różnorodność i akceptację kulturową. Organizacja spotkań, wydarzeń i warsztatów w środowisku międzykulturowym umożliwi integrację studentów i budowanie nowych przyjaźni.

05 **Wspieranie i rozwijanie ECTS.**

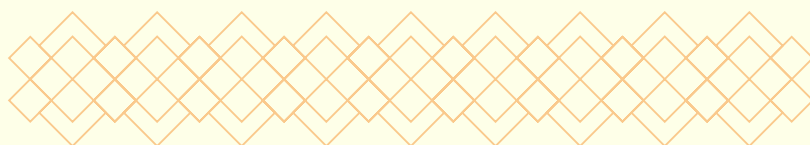
Wspieranie tego systemu, a także promowanie jego przyjęcia wśród krajów, które go jeszcze nie wdrożyły, może przyczynić się do większej elastyczności i zgodności między programami uczelnianymi, jednak jest to zadanie, które należy prowadzić na forum międzynarodowym.

Edukacja ma potencjał, by być potężnym narzędziem wspierającym rozwój jednostki i społeczeństwa. Jej blaski obejmują promocję umiejętności, równości, innowacji i wartości obywatelskich. Jednak cienie, takie jak niedostosowanie do rynku pracy, bariery dla studentów zagranicznych czy brak interdyscyplinarności, wymagają uwagi i działań zaradczych.

Jak wskazaliśmy w tym rozdziale, rozwiązania, które mają na celu zwiększenie dostępności, dostosowanie programów nauczania do dynamicznie zmieniającego się świata, wsparcie nauczycieli i uczniów oraz promocja zrozumienia i integracji kulturowej, wymagają zaangażowania całej społeczności akademickiej, od rektora po studenta.

Warto jednak podjąć ten wysiłek, ponieważ umożliwi to wykorzystanie potencjału młodych ludzi w bardzo niedalekiej przyszłości, wszak już teraz są oni zarówno studentami, jak i pracownikami i przyczyniają się do budowania lepszego społeczeństwa.

Dnipro Arena

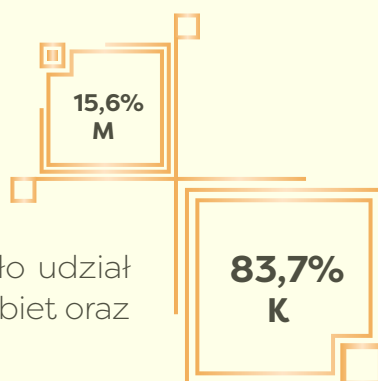

Opis ankiety edukacja

W badaniu dotyczącym edukacji w Polsce zaangażowało się łącznie 171 uczestników z województwa śląskiego. Warto podkreślić, że ta grupa ankietowanych składa się głównie z młodzieży w wieku od 18 do 30 lat.

Ich aktywny udział przyczynił się do uzyskania istotnych danych, które pozwolą na lepsze zrozumienie perspektyw i opinii młodych ludzi na temat systemu edukacyjnego w Polsce. Dzięki tak dużej reprezentacji, uzyskane informacje stanowią cenne źródło wiedzy dla dalszych działań i debat na ten temat.

Twoja płeć?

Wśród badanych wzięło udział w ankiowaniu 76% kobiet oraz 24% mężczyzn.

W badaniu wzięło udział znaczna liczba uczestników pochodzących z różnych miast województwa śląskiego oraz innych okolicznych miejscowości. Wśród miast, z których zgłosili się ankietowani, znajdują się:

Zabrze, Bytom, Sosnowiec, Gliwice, Chorzów, Ruda Śląska, Tychy, Katowice, Rybnik, Dąbrowa Górnicza, Częstochowa, Kraków, Będzin, Zabrze, Świętochłowice, Bielsko-Biała, Pyskowice, Tarnowskie Góry.

To różnorodność geograficzna, z której pochodzą uczestnicy badania, wskazuje na szeroki zasięg zainteresowania oraz angażowania się w tematy dotyczące edukacji i innych kwestii społecznych w województwie Śląskim.

Czy jesteś Studentem

W trakcie przeprowadzonej ankiety udział wzięło łącznie 70,2% uczestników, którzy obecnie są studentami. Pozostała część, tj. 29,8%, nie jest obecnie związana ze środowiskiem studenckim. Ten rozkład uczestników pozwala na uzyskanie różnorodnych perspektyw i opinii, co przyczynia się do bardziej wszechstronnego spojrzenia na analizowany temat.

Ile masz lat?

125 odpowiedzi

Na przedstawionym obrazku możemy wyraźnie zauważyć rozkład wiekowy ankietowanych. Wyraźna większość, a dokładniej najwięcej osób, koncentruje się w przedziale wiekowym od 18 do 22 lat.

Obywatelstwo

55%
polskie

43,3%
ukraińskie

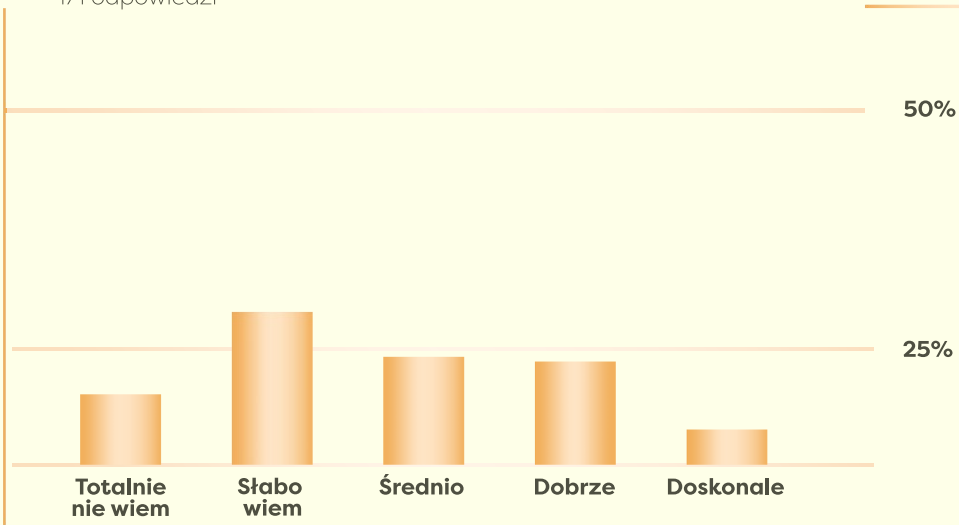

1,7%
inne

Wyniki ankietowania odzwierciedlają różnorodność obywatelstw uczestników. Zdecydowana większość, tj. 55% ankietowanych, posiada obywatelstwo polskie. Natomiast 42,3% to osoby o obywatelstwie ukraińskim. Dodatkowo, warto zaznaczyć, że do badania dołączyły także pary osób z Białorusi i Litwy, które osiedliły się na terenie województwa Śląskiego.

Czy znasz programy edukacyjne w Polsce?

171 odpowiedzi

Wyniki ankiety ukazują, że niewielka liczba ankietowanych posiada bardzo głęboką znajomość programów edukacyjnych na poziomie bardzo dobrym, co stanowi jedynie **8,8%** uczestników. Znacznie większa grupa, bo **23,4%**, wykazuje dobre zrozumienie tych programów.

Również **24%** ankietowanych ocenia swoją wiedzę na poziomie średnim (ocena 3). Niemniej jednak, **28,1%** osób klasyfikuje swoją znajomość programów edukacyjnych na poziomie niskim (ocena 2), a **15,8%** ankietowanych ocenia swoją wiedzę na poziomie bardzo niskim (ocena 1). Te wyniki sugerują potrzebę dalszych działań w obszarze edukacji i dostępu do programów edukacyjnych dla uczestników badania.

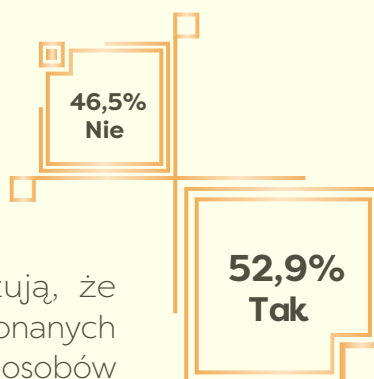
Czy spotkałeś na swojej drodze jakieś problemy w zakresie edukacji w Polsce

Badanie wykazało, że 42% uczestników doświadczyło problemów związanych z edukacją w Polsce. Z drugiej strony, większość, aż 58% respondentów, nie napotkała na żadne trudności w tym obszarze.

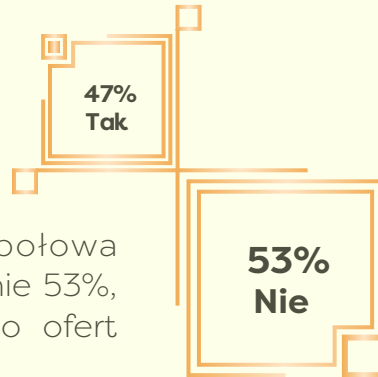
Czy zna Pan/Pani sposoby rozwiązywania kwestii nieporozumień z oświatą?

Badając wyniki wyraźnie ukazują, że 52,9% ankietowanych jest przekonanych o posiadaniu wiedzy na temat sposobów rozwiązywania nieporozumień związanych z oświatą. Jednakże istnieje istotna grupa, tj. 46,5% badanych, którzy przyznają się do braku tej wiedzy. Ten wynik wskazuje, że istnieje obszar, w którym edukacja i informacja mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększeniu świadomości oraz kompetencji w rozwiązywaniu problemów związanych z dziedziną edukacji

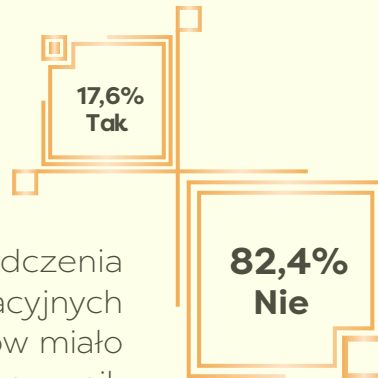
Czy masz dostęp do ważnych ofert edukacyjnych?

Niestety ponad połowa ankietowanych, a dokładnie 53%, zgłosiła brak dostępu do ofert edukacyjnych.

Czy przed podjęciem studiów w Polsce miałeś/aś jakieś doświadczenie w programach edukacyjnych za granicą?

82,4% osób nie posiadało doświadczenia wzięcia udziału w programach edukacyjnych za granicą, natomiast 17,6% uczestników miało wcześniejsze takie doświadczenia. Ten wynik wskazuje na różnorodność ścieżek edukacyjnych i zainteresowań badanych oraz na możliwość wprowadzenia międzynarodowego wymiaru do ich doświadczeń edukacyjnych.

Jakie czynniki wpłynęły na Twoją decyzję o podjęciu studiów za granicą?

135 odpowiedzi

W kontekście czynników wpływających na decyzję o podjęciu studiów za granicą, wyniki ankiety pokazują różnorodność motywacji. Największa grupa, tj. **46,7%** ankietowanych, zaznacza, że ich sytuacja życiowa odegrała kluczową rolę w tym wyborze.

Ważnym czynnikiem, który dodatkowo wpłynął na tę decyzję, jest obecna sytuacja wojenna na terytorium Ukrainy, która ma znaczny wpływ na studentów z tego kraju obecnych w Polsce. Kolejne **40,7%** osób podkreśla, że jakość edukacji odegrała istotną rolę w podjęciu decyzji o studiach za granicą. **12,6%** ankietowanych wskazuje na inne, różnorodne czynniki, które również wpłynęły na ich wybór.

Z jakiego źródła informacyjnego korzystasz najczęściej szukając omformacje?

141 odpowiedzi

Badanie ukazuje, że młodzież najczęściej sięga po informacje z różnych źródeł, z których najpopularniejsze to:

Google - 43,9% respondentów

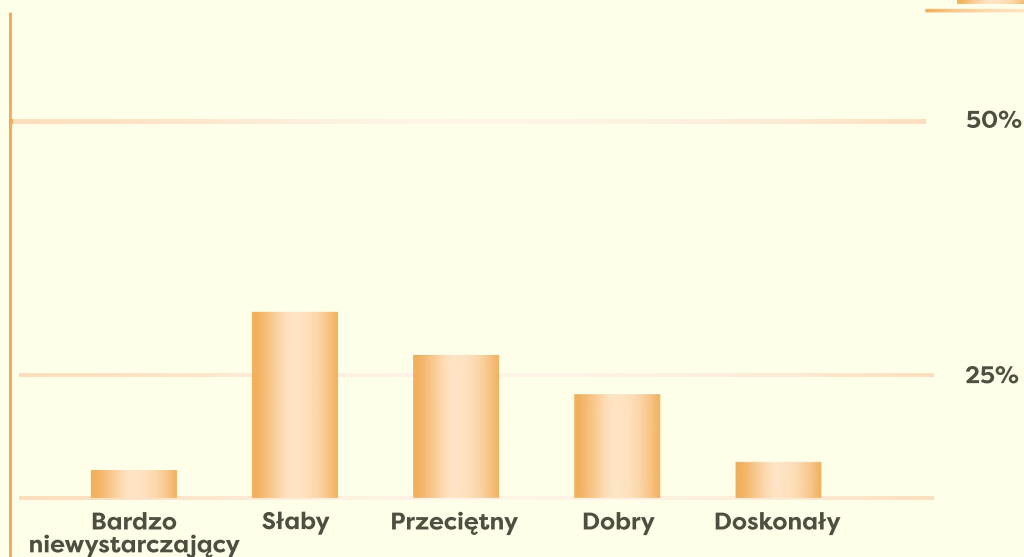
Instytucje państwowe - 27,8% respondentów

Facebook - 16,2% respondentów

Znajomi - 12,3% respondentów

Jak oceniasz dostęp do informacji na temat edukacji dla młodzieży?

171 odpowiedzi

Ocena dostępności informacji na temat edukacji dla młodzieży w badaniu wskazuje na niską jakość dostępu do tych informacji. Największa grupa, tj. **33,9%** ankietowanych, oceniła dostępność na poziomie 2. Również **26,9%** uczestników oceniło dostępność na poziomie 3, a **23,4%** wybrało ocenę 4.

Jedynie **9,9%** ankietowanych oceniło dostępność na poziomie 5. Warto również zauważyć, że **5,8%** badanych oceniło dostępność jako bardzo niską (ocena 1). Te wyniki jasno wskazują na potrzebę poprawy dostępu do informacji edukacyjnych oraz zwiększenia jakości źródeł informacji dla młodzieży.

Jak oceniasz pomoc w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych ze strony struktur rządowych?

170 odpowiedzi

Wyniki ankietowania ukazują, że pomoc w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych ze strony struktur rządowych jest oceniana stosunkowo wysoko. To wynika również z czytelnych trendów zobrazowanych na wykresach. Badający doceniają zaangażowanie struktur rządowych w udzielanie wsparcia w sferze edukacji.

Wyniki ankietowania jednoznacznie ukazują pewne kluczowe kwestie, które ankietowani wyraźnie widzą jako priorytetowe w celu poprawy systemu edukacyjnego. Oto główne obszary zmian, które wskazali:

Lepsze finansowanie dla uczelni państwowych: Większość uczestników ankietowania zauważa potrzebę zwiększenia środków finansowych przeznaczonych dla uczelni publicznych. Wysoka jakość kształcenia jest ściśle związana z odpowiednim wsparciem finansowym, co ma pozytywny wpływ na jakość nauczania oraz dostępność różnorodnych zasobów edukacyjnych.

Zmniejszenie ilości biurokracji dla przyspieszenia procesowania dokumentacji: Respondenci podkreślają problem nadmiernego obciążenia biurokratycznego, które wpływa na procesy związane z dokumentacją i procedurami administracyjnymi. Zmniejszenie biurokracji może przyspieszyć i ułatwić wszelkie formalności związane z edukacją.

Stworzenie jednej witryny z informacjami: Wskazuje się na potrzebę stworzenia centralnej, zintegrowanej witryny lub platformy, na której można by znaleźć kompleksowe informacje związane z edukacją. To pozwoliłoby na łatwiejszy dostęp do istotnych danych, zasad oraz procedur związanych z różnymi aspektami edukacyjnymi.

Większy dostęp do informacji: Ankietowani wskazują na potrzebę zwiększenia dostępu do informacji, co jest kluczowe dla uczestników edukacji. To może obejmować dostęp do aktualnych materiałów, źródeł edukacyjnych oraz terminów ważnych wydarzeń, co przyczyniłoby się do lepszego planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych.

Te sugestie wyraźnie wyłaniają potrzebę usprawnienia i dostosowania systemu edukacyjnego do oczekiwań i potrzeb młodzieży, a także wykorzystania nowoczesnych narzędzi i podejść w tym obszarze.

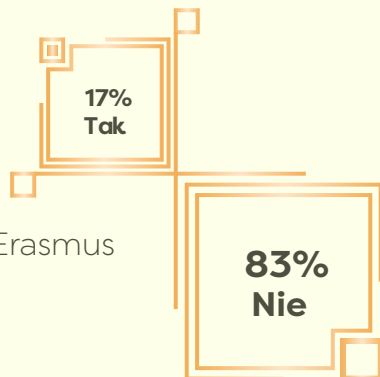
Czy wiesz coś na temat programu Erasmus+?

Badanie wykazało, że 65% uczestników posiada świadomość istnienia programu Erasmus+. To pozytywny wynik, który świadczy o pewnym stopniu informowania i zaangażowania młodzieży w dziedzinie międzynarodowej mobilności edukacyjnej. Program Erasmus+ jest ważnym elementem umożliwiającym studentom zdobywanie doświadczeń na uczelniach za granicą, co wzbogaca ich edukację i umożliwia rozwijanie kompetencji międzykulturowych.

Czy brałeś udział w wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus Plus?

Natomiast brało udział w programie Erasmus Plus tylko 17%.

Czy uważasz, że regularne spotkania informacyjne o edukacji w Polsce z młodzieżą są potrzebne?

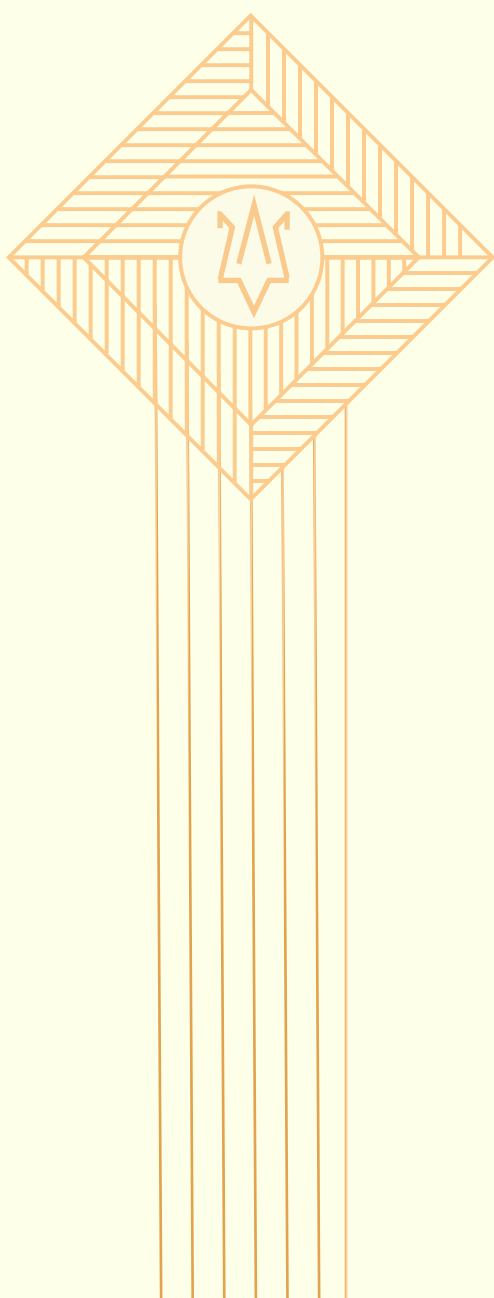
Wyniki ankietowania jednoznacznie wskazują na wysoki poziom zainteresowania i potrzeby regularnych spotkań z młodzieżą na temat edukacji. Imponujące 83,8% respondentów podkreśla, że tego rodzaju inicjatywy są istotne i potrzebne.

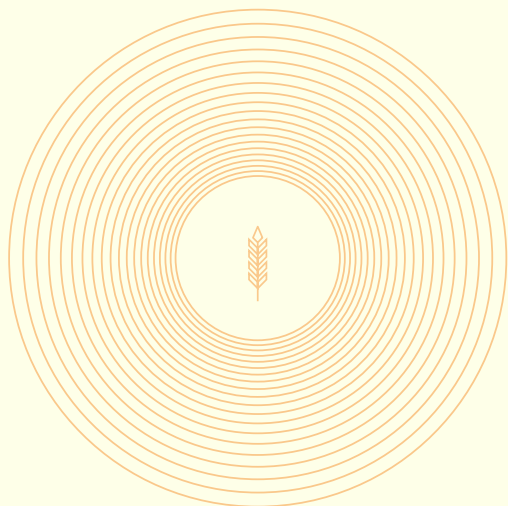
Rynek pracy

Z danych Europejskiego Urzędu Statystycznego opublikowanych w maju 2023 roku wynika, że w 2022 roku Polska należała do pięciu krajów Unii Europejskiej, gdzie bezrobocie wśród osób w wieku od 15 do 29 lat wyniosło poniżej 4 procent. Choć to pozytywny sygnał, warto zauważyć, że młode osoby mierzą się z wieloma problemami na rynku pracy.

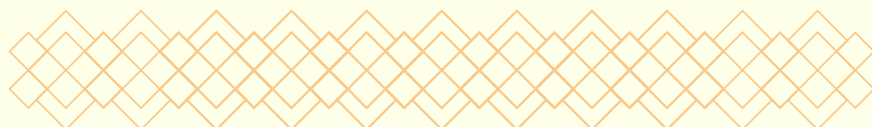
Młodzież biorąca udział w naszym projekcie zwróciła uwagę, że w mniejszych miastach znacznie trudniej o znalezienie pracy, a co za tym idzie - także o otrzymywanie satysfakcjonujących zarobków. Ponadto jak wskazują dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (i potwierdziły to rozmowy z młodymi pracownikami), część absolwentów szkół wyższych mierzy się z okresowymi problemami w znalezieniu pracy, które wynikają z obranych kierunków kształcenia, nie zawsze odpowiadających potrzebom rynku pracy.

Takie sytuacje wymuszają z kolei szybką reakcję, jak podejmowanie szkoleń, kursów czy studiów podyplomowych zwiększających kompetencje, co jest związane z koniecznością dodatkowych opłat. W skrajnych przypadkach młode osoby podejmują decyzję o przekwalifikowaniu się, które choć w dłuższej perspektywie może zapewnić rozwój osobisty i zawodowy, jest związane z dodatkowymi kosztami, jakie trzeba ponieść.

W pierwszej kolejności jest to czas potrzebny do zdobycia nowego wykształcenia czy umiejętności, czasami nawet kilka lat, a w drugiej - konieczność posiadania środków finansowych na dodatkową edukację.

Warto podkreślić, że w perspektywie długofalowej przekwalifikowanie się może przynieść pozytywne skutki, między innymi zwiększenie konkurencyjności na rynku pracy, nowe możliwości kariery czy zwiększenie elastyczności zawodowej. Istnieją jednak pewne kroki, które można podjąć w trakcie studiów, aby minimalizować pojawienie się takiej konieczności:

- » Wybór odpowiedniej ścieżki edukacyjnej.
- » Śledzenie trendów obecnych na rynku pracy.
- » Budowanie sieci kontaktów ze swojej branży.
- » Rozwijanie umiejętności miękkich.

Niektóre branże czy zawody, w tym gastronomia, charakteryzują się sezonowym charakterem, co wiąże się z brakiem stabilności finansowej takiego pracownika i trudnościami w znalezieniu stałego zatrudnienia.

Warto pamiętać, że w mniejszych miejscowościach i miastach, na przykład turystycznych, rolniczych, przemysłowych, rynek pracy nie gwarantuje wielu możliwości, a nie każda młoda osoba decyduje się na wyjazd do większego miasta na studia czy w poszukiwaniu pracy. W takich przypadkach młodzi pracownicy po niedługim czasie zmagają się z brakiem perspektyw rozwoju zawodowego, jak trudności z awansem czy zdobycie lepszego stanowiska.

Jak wspominaliśmy w poprzednim rozdziale, młodzi studenci dostrzegają problem z niedopasowaniem swoich kompetencji do oczekiwań pracodawców, co ujawnia się w zjawisku nazywanym luką kompetencyjną. Oznacza ono rozbieżność między kwalifikacjami posiadanymi przez potencjalnych pracowników a oczekiwaniami pracodawców. Jak widać, obszar edukacji jest silnie powiązany z rynkiem pracy - płaszczyzny te wzajemnie na siebie oddziałują.

Okazuje się, że polscy uczniowie mają problemy z zadaniami, w których trzeba się wykazać samodzielnością myślenia, formułowaniem własnych wniosków i szukaniem rozwiązań. Na podstawie wyników badań prowadzonych w ramach „Bilansu Kapitału Ludzkiego” można stwierdzić, że pracodawcy wymagają od kandydatów konkretnych kompetencji, ale aż 62 proc. z nich twierdzi, że pracownik powinien posiadać także umiejętności miękkie, czyli między innymi zdolność organizacji pracy, samodzielność, umiejętności interpersonalne i komunikacyjne.

Aby więc zmniejszyć problem luki kompetencyjnej, konieczne jest inwestowanie w programy rozwoju zawodowego i edukację dostosowaną do potrzeb rynku pracy, dzięki czemu zarówno pracownicy, jak i pracodawcy nie będą musieli mierzyć się z niepotrzebnym stresem i trudnościami.

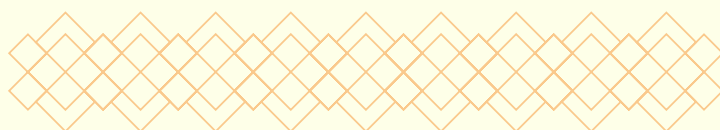

Problemem, z jakim spotykają się również pracujący studenci, jest łączenie pracy z nauką. Dla większości jest to konieczność, a nie wybór, i wiąże się z wieloma negatywnymi aspektami. Są nimi: problem ze znalezieniem odpowiedniej ilości czasu na naukę, konflikty planu zajęć z grafiką w pracy, ujemny wpływ na wyniki akademickie, zmęczenie i stres, mniejsza możliwość rozwoju naukowego, wreszcie także trudności ze znalezieniem pracy zgodnej z profilem studiów.

Aby kwestie te udało się ze sobą pogodzić, studenci decydują się często na elastyczne formy zatrudnienia, jak umowa w niepełnym wymiarze godzin, praca zmianowa, czy podejmowanie pracy w branży usługowej ze względu na różne formy zatrudnienia. Jak mówią młode osoby, łączenie nauki i pracy wiąże się z trudnościami w utrzymywaniu równowagi między życiem osobistym a zawodowym, powoduje zmęczenie, także wypalenie, a czasami prowadzi również do problemów ze zdrowiem psychicznym.

Jak zauważają młode osoby, edukacja na poziomie wyższym jest bezpłatna, jednak życie w mieście wiąże się z kosztami, dlatego we współczesnym świecie rzadko kto może sobie pozwolić na studiowanie w “pełnym wymiarze godzin”.

Osoby świeżo po studiach zwracają natomiast uwagę, że pracodawcy preferują kandydatów z doświadczeniem, ponieważ uważają, że tacy pracownicy są gotowi do natychmiastowego zaangażowania w obowiązki i nie wymagają specjalistycznego wdrożenia.

Tymczasem jak wykazaliśmy w tym rozdziale, pracujący student rzadko ma możliwość znalezienia zatrudnienia w branży związanej z profilem jego studiów, więc decyduje się na inne sektory. W efekcie kiedy po obronie dyplomu szuka pracy związanej ze swoimi kompetencjami i zainteresowaniami, bywa odrzucany przez pracodawców z powodu braku doświadczenia.

W bardziej wymagających branżach, jak na przykład inżynieria, medycyna czy prawo, pracodawcy oczekują specjalistycznych kompetencji, które można zdobyć tylko dzięki praktyce. Osoby młode, które wchodzą na rynek pracy, nie posiadają jeszcze takich kompetencji, więc decydują się (lub zmusza ich do tego sytuacja) na podejmowanie bezpłatnych staży czy praktyk, aby zdobyć doświadczenie. Zdarza się więc, że godzą się na znaczne obniżenie jakości życia z powodu pogorszenia się sytuacji finansowej.

Warto również wspomnieć o międzypokoleniowych różnicach w podejściu do pracy. Osoby urodzone w latach dziewięćdziesiątych i dwudziestych raczej nie akceptują autorytatywnego czy hierarchicznego stylu zarządzania, preferują natomiast otwartość i chętnie angażują się w dyskusje służące podejmowaniu decyzji na temat działań firmy.

Dla młodych pracowników niezwykle istotną częścią wykonywanej pracy jest uzyskiwanie konstruktywnego feedbacku od przełożonego, co z jednej strony może wynikać z procesów wychowawczych i zwyczajów „życia” w sieci (gdzie każdy jest oceniany), a z drugiej ocena pozwala oszacować stopień zmiany w rozwoju osobistym, który dla pokolenia Y jest bardzo istotny, a nie każdy nowoczesny pracodawca zdaje sobie z tego sprawę.

Pokolenie żyjące w szumie informacyjnym, stale atakowane nowymi bodźcami, z reguły nie przepada za monotonią w pracy (jest to pewnego rodzaju generalizacja pokoleniowa). Sporo młodych ludzi pragnie środowiska pracy, w którym będzie mogło stawiać czoło wyzwaniom, realizować jasno zdefiniowane cele i osiągać oczekiwane rezultaty. Znana i obserwowana przez lata rywalizacja i „wyścig szczurów” są powoli wypierane przez pragnienie współpracy.

Młodzi ludzie szybko organizują się w rozmaite społeczności, chętnie dzielą się wiedzą, doświadczeniami i pomysłami, co w pełni odpowiada ich potrzebie pracy w pozytywnej atmosferze oraz zachowania pewnej spójności w życiu zawodowym i prywatnym, którą można określić zdaniem „pracuj tak, jak żyjesz”.

W naszej dyskusji na temat rynku pracy zabrali także głos cudzoziemcy, którzy zarysowali swoją perspektywę. Wskazali oni, że nie wiedzą, gdzie i w jaki sposób szukać pracy w Polsce. Na rynku jest bowiem wiele różnych platform i portali internetowych, gdzie pojawiają się oferty pracy. Obcokrajowcy nie znają tych miejsc, nie wiedzą też, gdzie szukać odpowiednich dla swoich kwalifikacji i umiejętności ofert. Z kolei niewystarczająca znajomość języka polskiego uniemożliwia efektywne przeszukiwanie internetu w poszukiwaniu pracy.

Pojawia się też presja ekonomiczna. Część obcokrajowców przybywa do Polski w poszukiwaniu pracy ze względu na korzystniejsze perspektywy ekonomiczne, inni, na przykład uchodźcy wojenni, pragną jak najszybciej zdobyć pracę, aby się usamodzielnili. Zdarza się, że zmuszeni do szybkiego znalezienia pracy podejmują zatrudnienie na niższych stanowiskach i poniżej swoich kompetencji, co oczywiście wiąże się z mniejszym wynagrodzeniem.

Warto dodać, że wzrost dostępności miejsc pracy dla obcokrajowców może stanowić ważny czynnik w procesie integracji społecznej, który umożliwi im aktywne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnych i uniezależnienie się od pomocy społecznej.

Zwiększenie dostępu do programów edukacyjnych i szkoleniowych może wspomóc proces integracji, ponieważ wiąże się ze zdobyciem nowych umiejętności, a to z kolei może mieć pozytywny wpływ na znalezienie lepszej pracy.

W warsztatach i dyskusji na temat edukacji w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:

01 Wsparcie szkolnictwa zawodowego.

Potrzeba programów edukacyjnych ukierunkowanych na konkretne branże i zawody, które będą odpowiadać aktualnym potrzebom rynku pracy. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorstwami może pomóc w rozpoznaniu kluczowych kwalifikacji i umiejętności wymaganych w danym sektorze.

03 Płatne programy stażowe.

Wprowadzenie płatnych praktyk umożliwi zdobycie doświadczenia zawodowego i dostosowanie kompetencji do wymagań rynku pracy bez konieczności dodatkowej pracy zarobkowej.

02 Ułatwienie dostępu do informacji o rynku pracy.

Stworzenie platformy internetowej lub portalu, gdzie będą zamieszczane informacje o dostępnych ofertach pracy dla młodych wraz z uwzględnieniem wymagań pracodawców, a także informacje o programach szkoleniowych i praktykach zawodowych. Równie ważne jest prowadzenie kampanii informacyjnych, aby informacje docierały do młodych osób i obcokrajowców.

04 Współpraca z sektorem prywatnym.

Aktywna współpraca z przedsiębiorstwami w regionie, aby zrozumieć ich potrzeby kadrowe i wspólnie opracować programy szkoleniowe, to kwestia niezwykle potrzebna i ważna. Pracodawcy powinni być zachęceni do zatrudniania młodych pracowników i obcokrajowców, a także do oferowania szkoleń i rozwoju zawodowego. Na takiej współpracy skorzystają zarówno przedsiębiorcy, jak i młodzi pracownicy.

05

Ułatwienie procesu uzyskiwania zezwoleń i wiz.

Uproszczenie procedur administracyjnych związanych z uzyskiwaniem pozwolenia na pracę i pobyt dla obcokrajowców ułatwi im legalne podejmowanie pracy w Polsce.

06

Wspieranie przedsiębiorczości młodych ludzi i obcokrajowców.

Postulujemy tworzenie programów wsparcia dla młodych przedsiębiorców chcących założyć swoje własne firmy. Z kolei współpraca z instytucjami finansowymi może pomóc w uzyskaniu funduszy na rozwijanie działalności gospodarczej.

07

Wsparcie psychologiczne i doradcze.

Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz doradztwa zawodowego młodym ludziom będzie pomocne w radzeniu sobie z presją na rynku pracy, przekwalifikowaniem się, oraz w podejmowaniu trafnych decyzji dotyczących kariery zawodowej.

08

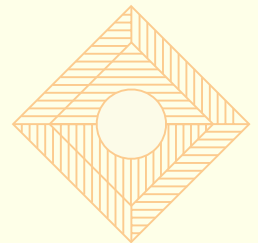
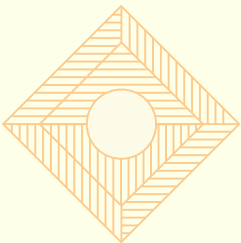
Wzmocnienie współpracy w ramach UE.

Współpraca z innymi województwami w Polsce i krajami Unii Europejskiej w celu wymiany dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie polityki rynku pracy dla młodych ludzi oraz obcokrajowców.

09

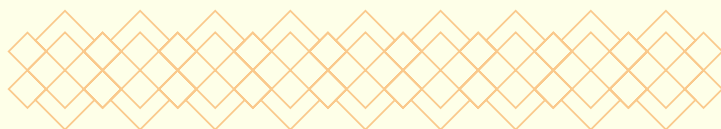
Monitoring i ewaluacja programów.

Regularne monitorowanie i ocena efektywności wprowadzonych programów i polityk rynku pracy, tak aby dostosować działania do zmieniających się potrzeb i wyzwaniach na rynku pracy.

W tym rozdziale opisaliśmy szereg istotnych problemów, z jakimi mierzą się młodzi ludzie obecni na rynku pracy. Pomimo niskiego bezrobocia wśród tej grupy wiekowej istnieje szereg innych wyzwań i trudności, z którymi należy się zmierzyć. W mniejszych miastach brakuje ofert pracy, co utrudnia zdobycie satysfakcjonującego zatrudnienia oraz adekwatnych zarobków.

Niezgodność między kierunkami kształcenia, jakie obierają młode osoby, a zdolnościami rynku pracy powoduje natomiast, że część absolwentów szkół wyższych ma trudności w znalezieniu pracy. Przekwalifikowanie się, które stanowi rozwiązanie tego problemu, wiąże się niestety z dodatkowymi kosztami, jakie trzeba poświęcić na edukację. Z kolei pracujący studenci borykają się z trudnościami w łączeniu nauki z pracą, co - jak mówią - negatywnie wpływa na wyniki kształcenia i zdrowie psychiczne.

Wprowadzenie rekomendowanych działań, takich jak wsparcie szkolnictwa zawodowego, ułatwienie dostępu do informacji o rynku pracy, płatne programy stażowe, współpraca z sektorem prywatnym, może pomóc w rozwiązaniu wielu z tych problemów i wpłynąć na poprawę sytuacji młodych osób na rynku pracy.

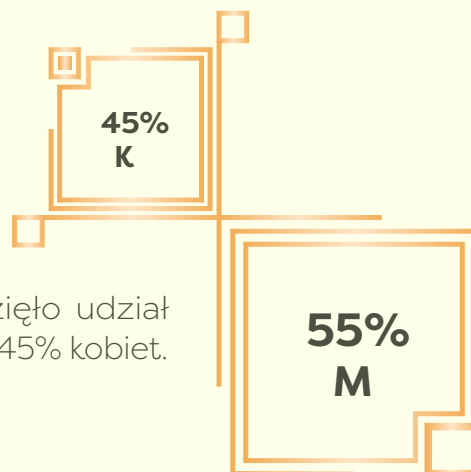
Warto również podkreślić znaczenie monitorowania i ewaluacji wprowadzanych rozwiązań, tak aby dostosować działania do zmieniających się potrzeb. Współpraca z innymi województwami i krajami Unii Europejskiej także może przynieść korzyści w postaci wymiany dobrymi praktykami i doświadczeniami.

Opis ankiety Praca

Badania ukazują wyraźny kontrast w sytuacji województwa Śląskiego. Z jednej strony, Śląsk jest uważany za jedno z najbardziej perspektywnych województw w Polsce, co sugeruje obecność wielu potencjalnych obszarów rozwoju i innowacji. Z drugiej strony, niestety, województwo to również wykazuje jeden z najwyższych wskaźników bezrobocia w kraju.

To zjawisko rysuje skomplikowany obraz, w którym obecność możliwości rozwoju współgra z trudnościami na rynku pracy. Istnieje więc potrzeba równoważenia tych aspektów poprzez strategię skierowaną zarówno na rozwijanie perspektyw, jak i na walkę z bezrobociem, aby zapewnić zrównoważony rozwój regionu.

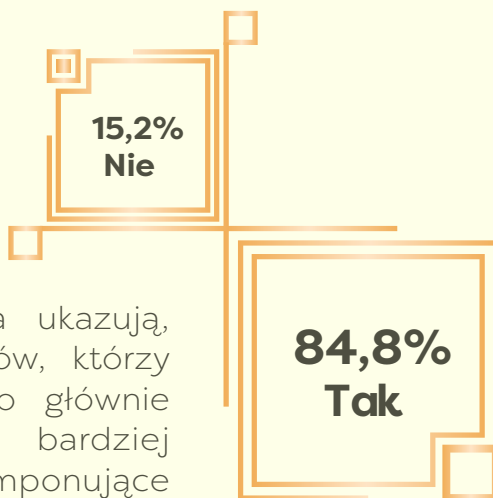
Twoja płeć?

W ankiетowaniu wzięło udział 55% mężczyzn oraz 45% kobiet.

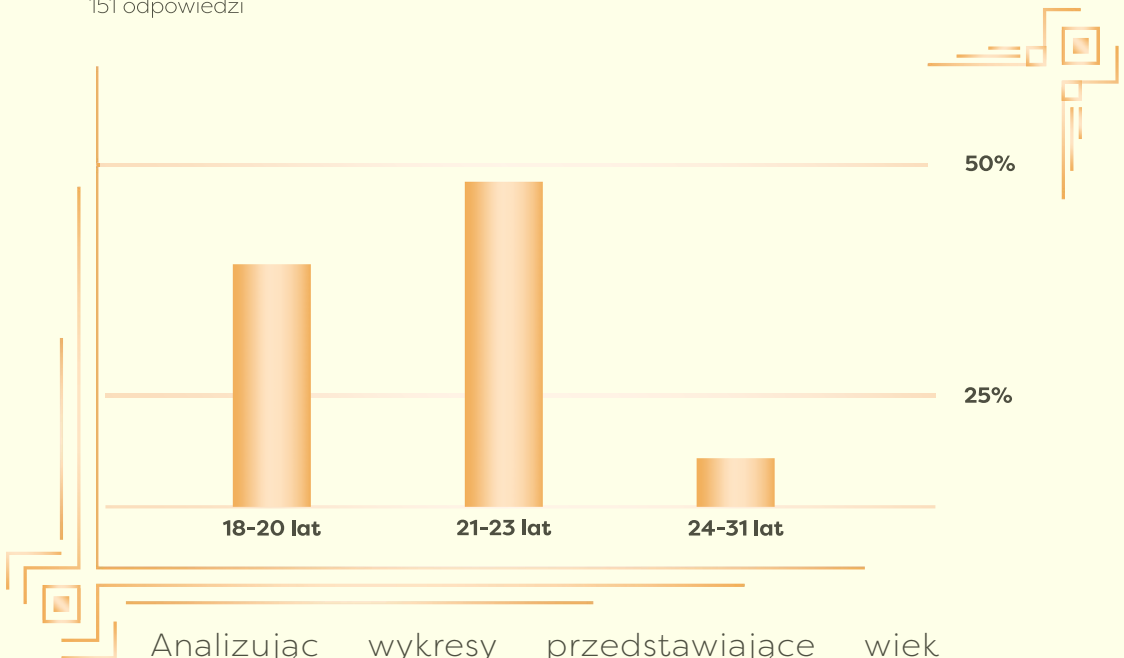
Czy jesteś Studentem?

Wyniki ankietowania ukazują, że wśród uczestników, którzy wypełnili ankietę, to głównie studenci stanowili bardziej aktywną grupę. Imponujące 84,8% ankietowanych to właśnie studenci, którzy wyrazili swoje zaangażowanie poprzez udział w badaniu. Z drugiej strony, tylko 15,2% ankietowanych stanowili osoby pracujące.

Ile masz lat?

151 odpowiedzi

Analizując wykresy przedstawiające wiek ankietowanych, widoczny jest wyraźny trend - największa liczba osób znajduje się w przedziale wiekowym 18-23 lata. Ten obszar wiekowy stanowi dominującą grupę w badaniu.

Cieszy nas, że w procesie ankietowania uczestniczyła różnorodna grupa osób, reprezentując nie tylko narodowość polską (54,3%) i ukraińską (43%), ale także litewską i białoruską społeczność która zamieszkuje na terenie województwa śląskiego. To dowodzi, że badanie miało zasięg międzynarodowy i było otwarte dla uczestników o różnych tożsamościach kulturowych.

Obywatelstwo

54,3%
polskie

43%
ukraińskie

1,7%
inne

Czy ma Pan/Pani problem ze znalezieniem pracy?

Jesteśmy zdumieni tym faktem, że aż 78,1% ankietowanych z województwa Śląskiego doświadczyło trudności w znalezieniu pracy. To niezwykle wysoki i niepokojący odsetek, który rzuca światło na poważne wyzwania związane z rynkiem pracy w naszym regionie. Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na potrzebę podejmowania działań mających na celu poprawę perspektyw zawodowych i wsparcia dla mieszkańców województwa Śląskiego w kontekście zatrudnienia.

21,9%
Nie

78,1%
Tak

Czy zna Pan/Pani zasady poszukiwania pracy w Polsce i najważniejsze dokumenty?

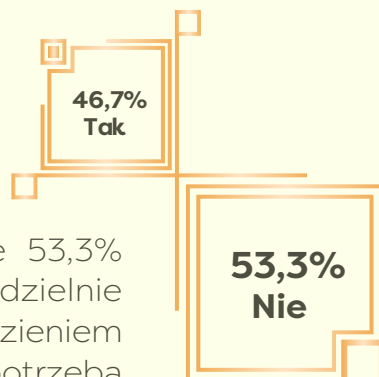
Faktycznie, 62,9% osób, które znają zasady poszukiwania pracy w Polsce, stanowi zdecydowanie większość badanych. Niemniej jednak zdajemy sobie sprawę, że to wciąż nie jest wystarczająca liczba. W obliczu współczesnych wyzwań na rynku pracy, edukacja i informowanie młodych ludzi o skutecznych strategiach poszukiwania pracy są niezwykle istotne.

37,1%
Nie

62,9%
Tak

Czy udaje się Panu/Pani samodzielnie rozwiązać problem ze znalezieniem pracy?

To prawda, wynik wskazujący na to, że 53,3% ankietowanych nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać problemu związanego ze znalezieniem pracy, jest istotny i sugeruje, że istnieje potrzeba wsparcia oraz dostępu do odpowiednich narzędzi informacji w procesie poszukiwania zatrudnienia

Z jakich źródeł poszukiwania pracy korzystasz?

151 odpowiedzi

Dane dotyczące źródeł poszukiwania pracy wskazują na różnorodność strategii wykorzystywanych przez ankietowanych. Najważniejsze źródła to:

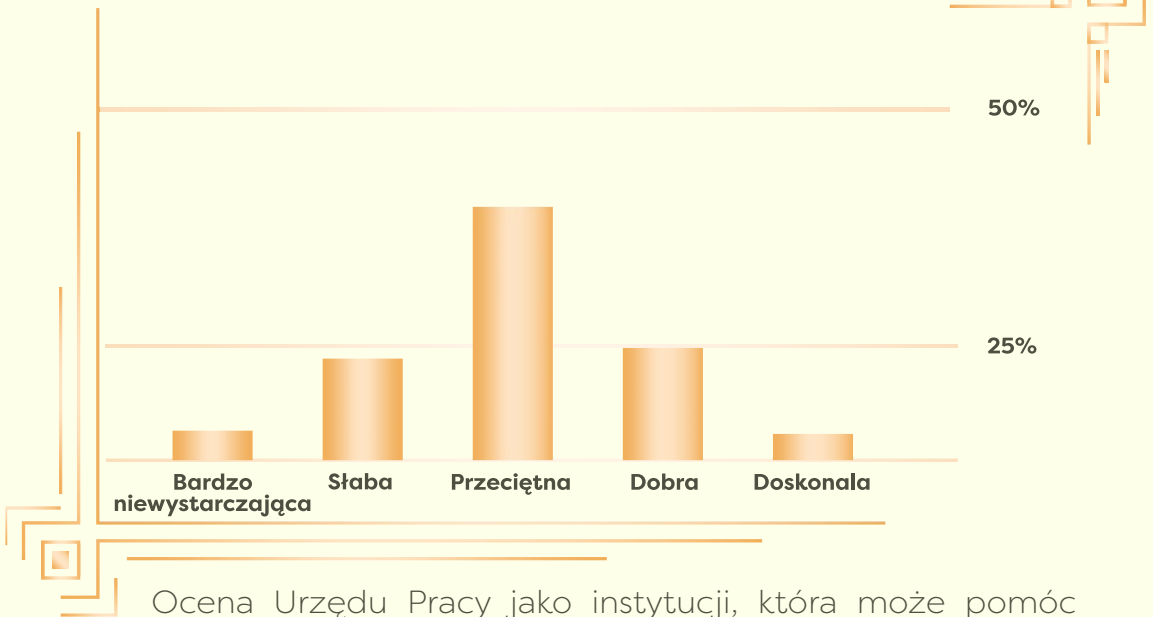
- » **Strony poświęcone poszukiwaniu pracy:** Jest to najpopularniejsze źródło, z którego korzysta najwięcej osób - **42,2%** ankietowanych.
- » **Wyszukiwarka Google:** **13,9%** osób wykorzystuje Googla do znajdowania ofert pracy.
- » **Poszukiwanie pracy z polecenia:** **27,3%** ankietowanych polega na rekomendacjach znajomych i bliskich.
- » **Instytucje państwowe** (np. Urzędy Pracy): **16,6%** osób ufa instytucjom publicznym w poszukiwaniu zatrudnienia.

Widzimy więc, że ankietowani wykorzystują różne kanały, aby zdobyć informacje o ofertach pracy. To zróżnicowanie świadczy o potrzebie dostępu do różnorodnych źródeł informacji, aby skutecznie znaleźć odpowiednie zatrudnienie.

Jak ocenia Pan/Pani pomoc Urzędu Pracy w zakresie zatrudnienia?

120 odpowiedzi

Ocena Urzędu Pracy jako instytucji, która może pomóc w poszukiwaniu pracy, jest średnia i wiąże się z kilkoma obserwowanymi kwestiami. Wielu ankietowanych wskazuje, że oferta pracy oferowana przez Urząd Pracy często opiera się na wynagrodzeniu minimalnym, co może być dla nich niewystarczające. Dodatkowo, problemem jest fakt, że na terenie Polski występuje znaczna liczba uchodźców z Ukrainy, co wpływa na obciążenie w urzędach pracy i może wpływać na jakość obsługi oraz dostępność ofert pracy.

Czy łączą Państwo studia z pracą?

Tak jak wynika z ankiety, aż 77,3% studentów połączyło studia z pracą. To wyraźne odzwierciedlenie ich zaangażowania i determinacji. Niestety, większości z tych studentów nie wystarcza środków wynikających z pracy do zaspokojenia swoich potrzeb. Taki stan rzeczy może świadczyć o trudnościach finansowych, które wielu studentów doświadczają w trakcie dążenia do zdobywania wykształcenia.

22,7%
Nie

77,3%
Tak

Młodzi ludzie, według wyników ankiety, wyraźnie widzą obszary, w których wsparcie może wpłynąć na rozwój perspektyw młodych w zakresie zatrudnienia. Wskazują na kilka kluczowych inicjatyw:

Śledzenie zapotrzebowania pracodawców: Tworzenie źródeł informacji na temat oczekiwań i wymagań pracodawców w regionie może pomóc młodym ludziom dostosować swoje umiejętności do realnych potrzeb rynku pracy.

» **Podnoszenie umiejętności:** Organizacja szkoleń i kursów, które poprawiają umiejętności młodych osób, może znacząco przyczynić się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy.

» **Praktyki i elastyczność:** Dostarczenie studentom możliwości zdobycia praktyki zawodowej oraz elastyczności w planowaniu swojego harmonogramu pracy może pomóc im w lepszym wykorzystaniu czasu i rozwijaniu umiejętności.

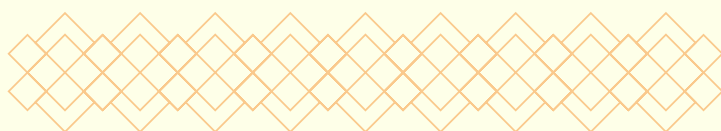
» **Różnorodne projekty:** Organizowanie różnorodnych projektów i inicjatyw wspierających rozwój młodzieży może pomóc w odkrywaniu ich pasji, umiejętności i zainteresowań.

» **Edukacja i szkolenia:** Wprowadzenie edukacji dotyczącej rynku pracy i zatrudnienia, zarówno dla młodych ludzi, jak i pracodawców, może pomóc w zrozumieniu oczekiwań obu stron i lepszym dopasowaniu się do wymagań.

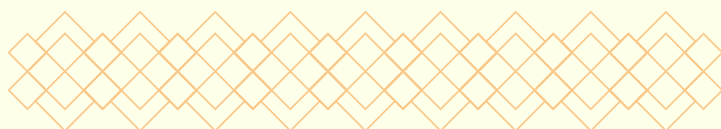
» **Płatne praktyki i doskonalenie zawodowe:** Ofertowanie płatnych praktyk oraz większa chęć zatrudniania młodych ludzi z myślą o ich doskonaleniu do konkretnych zawodów może stworzyć korzystne środowisko dla rozwoju.

» **Motywacja i inspiracja:** Organizowanie spotkań, warsztatów, debat oraz innych aktywności, które mają na celu motywację i inspirację młodzieży, może budować ich pewność siebie oraz zdolność do podejmowania wyzwań.

Młodzież widzi potrzebę skonkretyzowanego wsparcia w tych obszarach, które mogą wpłynąć na ich rozwój zawodowy i perspektywy na przyszłość.

Ochrona środowiska

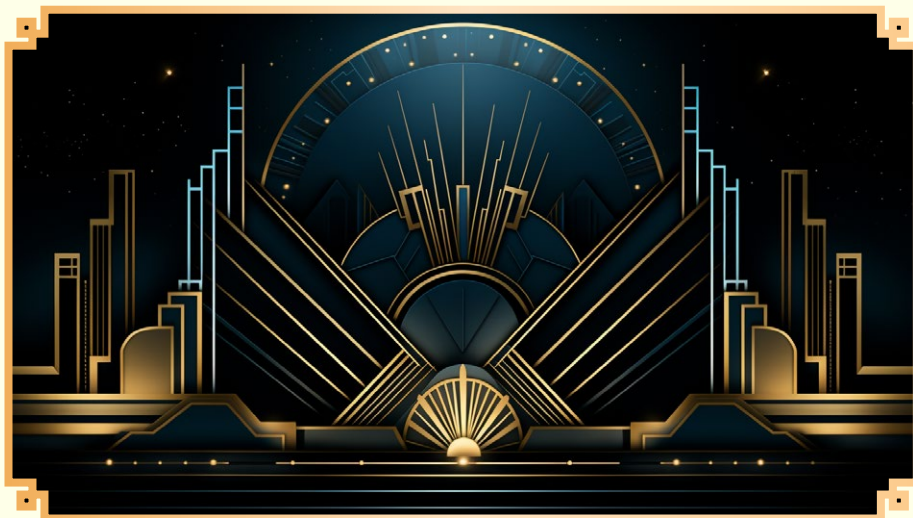

Województwo śląskie to ważny region przemysłowy. O specyfice tego miejsca decyduje aglomeracja górnośląska, największy zurbanizowany obszar w Europie Środkowo-Wschodniej, który składa się z gęstej sieci miast, praktycznie się ze sobą stykających, które ciągną się na długości około 70 km - od Dąbrowy Górniczej do Gliwic.

Obszar aglomeracji zajmuje około 18 proc. powierzchni województwa, a średnia gęstość zaludnienia wynosi tu około 1 900 osób/km kw. Oznacza to wysoki poziom urbanizacji, którego świadectwem jest 78-procentowy udział ludności mieszkającej w 71 miastach.

Jako młode osoby mamy świadomość, że nie tylko województwo śląskie czy aglomeracja, lecz także Europa i kraje świata stają przed różnymi wyzwaniami związanymi ze zmianą klimatu czy degradacją środowiska.

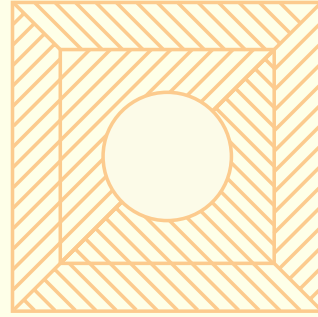
W ciągu ostatnich lat zauważamy wzrost temperatur na świecie, coraz częściej mierzymy się też z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, lecz chcemy także zwrócić uwagę na lokalne problemy, w dużej mierze związane z charakterystyką regionu.

Teatr Opery i Baletu we Lwowie

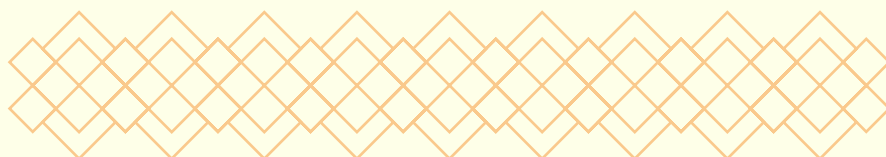
Widzimy, że władze podejmują wysiłki mające na celu poprawę stanu środowiska w województwie. Zdecydowanie jest to krok we właściwą stronę. Jednakże jesteśmy też świadomi, że nadal wiele pracy przed nami i nie możemy spocząć na laurach.

W tym rozdziale skupiamy się na diagnozie problemów związanych ze środowiskiem, które dotyczą nas i naszego otoczenia. Rozumiemy, że środowisko naturalne jest narażone na zniszczenia i straty, w tym zmiany klimatyczne, degradację ekosystemów, problematykę związaną z gospodarką odpadami czy też zagrożenia związane z nasiloną urbanizacją - a bezpośrednimi odbiorcami zmian z tym związanych jesteśmy my sami, mieszkańcy naszej planety.

Pragniemy być szczerzy w ocenie sytuacji, tak aby wypracować realne działania naprawcze. Chcemy aktywnie wspierać nasz region, angażując się w ochronę środowiska, uważamy ponadto, że edukacja i świadomość indywidualnego wpływu są kluczowymi czynnikami mobilizującymi społeczeństwo do wspólnych starań. Dążymy do tego, aby nasze pokolenie i te, które nadejdą, mogły cieszyć się czystym powietrzem, zielonymi terenami i zdrowym ekosystemem.

Osoby biorące udział w naszym projekcie w pierwszej kolejności zwróciły uwagę na zanieczyszczenie powietrza. To problem, którego skutki odczuwa każdy mieszkaniec województwa. Głównymi jego źródłami są: przemysł, gdzie w trakcie procesów produkcyjnych wydzielane są szkodliwe substancje, jak tlenki azotu i siarki, pyły oraz inne zanieczyszczenia; transport, ponieważ wysoki poziom urbanizacji wiąże się ze wzmożonym ruchem pojazdów osobowych i ciężarowych, a co za tym idzie - emisją spalin; oraz ogrzewanie domów w okresach jesienno-zimowych, których podstawą są paliwa stałe, jak węgiel. Warto zwrócić uwagę, że wiele w tej sprawie już zrobiono.

Coraz więcej ludzi jest świadomych, że palenie w piecu przypadkowymi rzeczami to zachowanie niedopuszczalne (a od pewnego czasu wiąże się z karą pieniężną), wciąż jednak zdarzają się przypadki niekontrolowanego spalania odpadów w ogródkach działkowych czy na terenach prywatnych, co także przyczynia się do zanieczyszczenia powietrza poprzez emitowanie substancji toksycznych i pyłów. Warto również podkreślić, że uprzemysłowienie regionu także odgrywa istotną rolę w generowaniu zanieczyszczeń.

Przekroczenie norm zanieczyszczeń takich jak pył zawieszony PM10, PM2,5 oraz benzo(a)piren to powszechne zjawisko jesienią i zimą w naszym województwie, co negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę, że zanieczyszczenie powietrza może skutkować problemami z układem oddechowym (astma, przewlekłe zapalenie płuc, nasilenie alergii).

Młodzi rodzice zwracają uwagę, że dzieci są szczególnie narażone na szkodliwe działanie zanieczyszczeń, ponieważ ich układ oddechowy nie w pełni rozwinięty, co czyni dziecko bardziej podatnym choroby. Z kolei osoby starsze mogą doświadczać nasilenia problemów zdrowotnych jak duszności czy pogorszenie stanu choroby przewlekłej.

Kolejnym aspektem tego problemu są zalecenia, by w dni, kiedy obserwuje się gorszą jakość powietrza, nie wychodzić z domu, a tym bardziej nie uprawiać sportu na świeżym powietrzu. Aktywność fizyczna powoduje głębsze oddychanie, przez co szkodliwe substancje dostają się do płuc i krwiobiegu, co może prowadzić do zmęczenia, osłabienia wydolności fizycznej czy ogólnego obniżenia jakości życia.

Aby poprawić jakość powietrza i zmniejszyć negatywne skutki zanieczyszczenia, konieczne są prace nad racjonalną gospodarką energetyczną, której podstawą będzie efektywność energetyczna, oraz wykorzystanie bardziej ekologicznych technologii.

Niewątpliwie są to długoterminowe cele, jednak podążanie w tym kierunku jest ważne nie tylko w celu ochrony środowiska, ale również dla zapewnienia zdrowia i dobrej jakości życia mieszkańcom, w tym naszym dzieciom - pokoleniu, które odziedziczy po nas wyzwania i konsekwencje.

W trakcie dyskusji z młodymi osobami pojawiły się również tematy gospodarki odpadami, rewitalizacji terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz problem z hałasem komunikacyjnym w miastach. Jeśli chodzi o temat śmieci, to w przypadku gospodarstw domowych segregacja bywa problematyczna, zwłaszcza wśród osób starszych, które nie zawsze zdają sobie sprawę z konsekwencji niesegregowania śmieci.

Kluczowe są w tej kwestii edukacja i działania informacyjne. Uważamy, że konieczne jest zwiększenie świadomości społecznej w zakresie znaczenia segregacji oraz korzyści, jakie przynosi przetwarzanie odpadów. Wiele gospodarstw domowych nie segreguje ich w sposób odpowiedni, co skutkuje mniejszym poziomem recyklingu - w Polsce wciąż jest on niski i wynosi niecałe 30 proc.

Kolejnym aspektem tego problemu jest wciąż duża liczba dzikich wysypisk. Choć w 2022 roku zlikwidowano aż 714 takich miejsc, szacuje się, że jest ich w całej Polsce ponad dwa tysiące. Wywożenie śmieci do lasu wynika z niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa, a często także wygody i braku poczucia odpowiedzialności wobec utylizacji własnych odpadów.

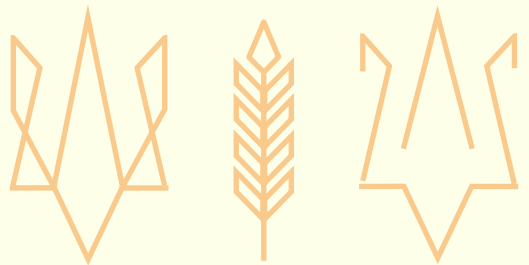
Niestety, niektórzy ludzie wciąż wybierają najłatwiejszą i najtańszą opcję, jaką jest pozbycie się śmieci w nieodpowiednich miejscach. Jest to nie tylko działanie nielegalne, ale także bardzo szkodliwe dla środowiska naturalnego, w ten sposób niszczy się bowiem ekosystemy, zanieczyszcza glebę i wodę, a także stwarza zagrożenie dla dzikich zwierząt.

W toku dyskusji młode osoby zauważyły, że długoterminowym zadaniem, jakie stoi przed województwem w kwestii ochrony przyrody, jest zachowanie różnorodności biologicznej, która powinna odbywać się między innymi poprzez rewitalizowanie terenów przemysłowych ku leśnym.

Postulujemy więc stworzenie odpowiednich koncepcji i planów zagospodarowania, które uwzględnią potrzebę i konieczność ochrony przyrody, a jednocześnie umożliwią wykorzystanie tych miejsc w sposób zrównoważony i korzystny dla ludzi. Odbudowa i zagospodarowanie terenów, które wcześniej stanowiły zagrożenie dla środowiska, wymaga wielu działań: szczegółowego planowania, usuwania zanieczyszczeń, renaturalizacji i zrównoważonego rozwoju, nie jest jednak niemożliwa.

Widzimy to na przykładzie niektórych miast na Śląsku, gdzie w miejscach zwałowisk odpadów przemysłowych powstałych w wyniku eksploatacji kopalni powstaje infrastruktura dostosowana do potrzeb terenu, np. ścieżki rowerowe.

Interesująca dyskusja wywiązała się wśród młodych w temacie hałasu komunikacyjnego jako zagrożenia dla jakości życia mieszkańców. Źródłem tego problemu w największym stopniu upatrujemy w ruchu samochodowym.

Przekroczenia norm hałasu występują głównie przy drogach o dużym natężeniu ruchu, co wynika z zwiększającej się liczby pojazdów w gospodarstwach domowych, ich stanu technicznego, a także z nieodpowiedniego stanu technicznego infrastruktury drogowej oraz z wciąż niewystarczającej liczby obwodnic.

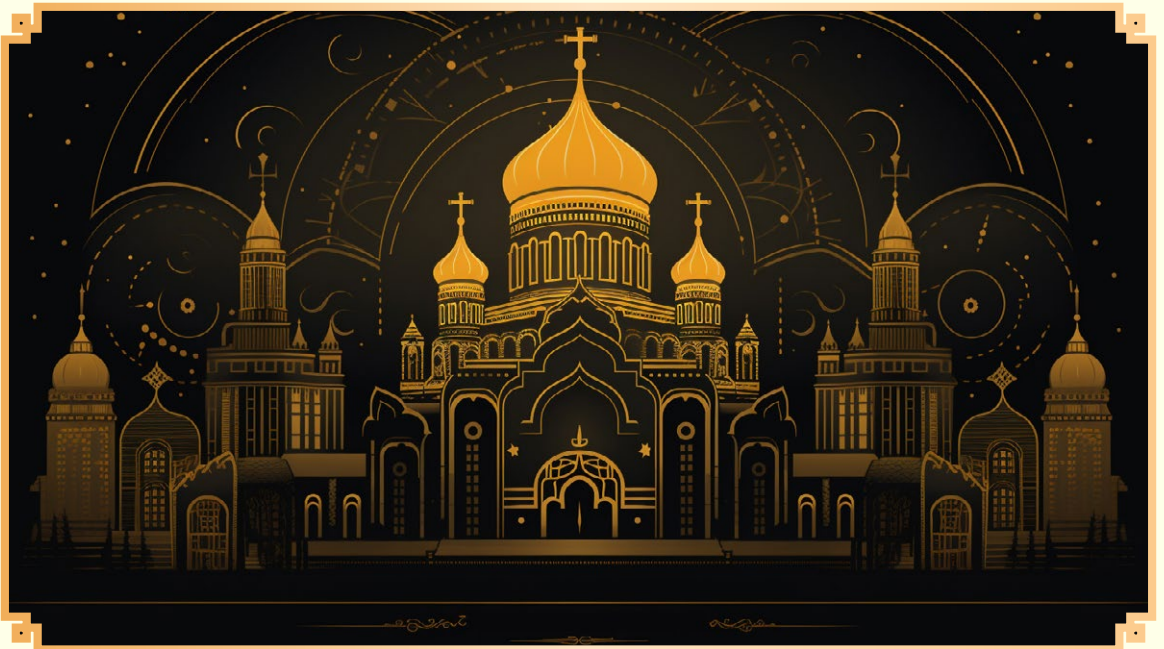
Jednym z aspektów tej sprawy jest także transport tramwajowy. Osoby mieszkające i pracujące w pobliżu linii tramwajowych zauważyły, że hałas negatywnie wpływa na ich samopoczucie i utrudnia skupienie czy wypoczynek. Ciągłe narażenie na hałas komunikacyjny wiąże się ze spadkiem jakości życia, trudnościami z koncentracją, negatywnie wpływa także zdrowie, powodując na przykład problemy ze snem.

Głównym problemem, który przyczynia się do wzrostu uciążliwości akustycznej, jak sądzimy, może być dysproporcja między rosnącą liczbą pojazdów a tempem modernizacji i budowy nowych dróg.

Wprowadzenie środków zaradczych, jak ekrany akustyczne, poprawa stanu nawierzchni dróg czy ograniczenia w prędkości, są koniecznością, jednak warto patrzeć na ten pogłębiający się problem z perspektywy długoterminowej i zaplanować działania na większą skalę.

Przeniesienie ruchu poza obszar zabudowań mieszkalnych poprzez budowę dróg i obwodnic, projekty mające na celu zmniejszenie hałasu powodowanego przez przejeżdżające tramwaje, dążenie do ograniczenia ruchu samochodowego w centrach miast, promocja pojazdów elektrycznych i hybrydowych oraz właściwe planowanie przestrzenne - to działania, które mogłyby zapewnić lepszą jakość życia mieszkańcom w przyszłości, przyczyniając się do minimalizowania hałasu komunikacyjnego i jego wpływu na zdrowie i dobrostan mieszkańców terenów zurbanizowanych.

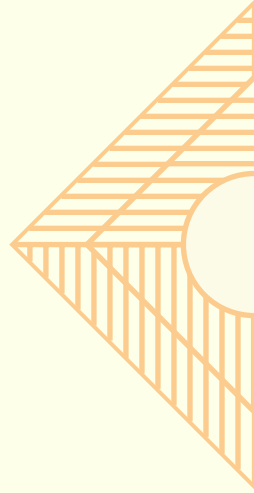

Sobór Sofijski w Kijowie

Ostatnim tematem, jaki został wywołany w dyskusji na temat ochrony środowiska, były odnawialne źródła energii. To duża sprawa nie tylko dla regionu śląskiego, lecz dla całej Polski. Transformacja rynku energetycznego wiąże się z procesami takimi jak konieczność wygaszania bloków energetycznych, które zbliżają się do końca okresu amortyzacji, oraz realizacja zobowiązań związanych z wytycznymi unijnej polityki klimatycznej przyjętymi przez Polskę. Oznacza to, że powinniśmy powoli rezygnować z węgla i zacząć poważniejsze inwestycje w czystsze źródła energii, takie jak wiatr, słońce czy woda.

Zmiany te są nie tylko ważne w celu ochrony środowiska - inwestycje w odnawialne źródła energii zbliżają Polskę do osiągnięcia celów wytyczonych przez unijną politykę klimatyczną. Co jest dobrego w odnawialnej energii? Jest czysta i przyjazna dla środowiska. Bez względu na to, czy pochodzi z wiatru, biomasy, wody, źródeł geotermalnych, czy słońca, przynosi korzyści. Pomaga w redukcji emisji gazów cieplarnianych, chroni klimat i naturalne środowisko.

Stymuluje rozwój nowoczesnych technologii ekologicznych i przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy, wspierając gospodarkę wielu krajów. Uważamy, że energia ze źródeł odnawialnych jest zarówno ekologiczna, jak i ekonomicznie sensowna.

W warsztatach i dyskusji na temat środowiska w Polsce wypracowano następujące rekomendacje:

01 Strefy ograniczonego hałasu

Wprowadzenie w centrach miast stref, w których zostanie ograniczony ruch pojazdów spalinowych oraz obowiązywać będą surowsze normy hałasowe, przyczyni się do zwiększenia jakości życia mieszkańców.

03 Wprowadzenie lekcji edukacji ekologicznej.

Rekomendujemy, aby dzieci i młodzież edukować w szkołach w ramach lekcji przyrody, biologii czy wychowawczych o znaczeniu ochrony środowiska, recyklingu, prowadzeniu zrównoważonego rolnictwa i innych kluczowych zagadnieniach.

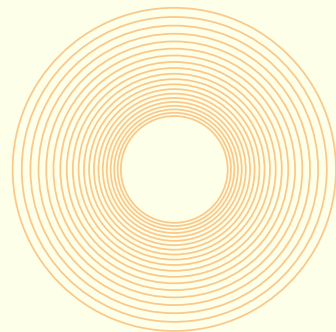
Z kolei miejskie domy kultury lub organizacje pozarządowe mogłyby zapraszać mieszkańców na cykliczne pogadanki połączone na przykład z praktyczną nauką, jak warsztaty zielarskie, wytwarzanie miodu. Spotkania te zwiększyłyby świadomość ekologiczną młodszych i starszych obywateli i zachęcały do włączenia się w działania na rzecz środowiska.

02 Modernizacja obecnej infrastruktury drogowej.

Aby zmniejszyć hałas komunikacyjny, potrzebne są inwestycje w sieci drogowe, tak aby poprawić ich stan techniczny, oraz budowa obwodnic, które odciążą centra miast.

04 Programy recyklingu i odpadów.

Wprowadzenie jasnych i prostych systemów recyklingu i przeprowadzenie kampanii informacyjnej wykorzystującej kolorowe infografiki, aplikację mobilną i filmiki, w których będą znajdować się informacje na temat tego, co można recyklingować i jak to zrobić.

05 Zielone przestrzenie publiczne

Aby promować zrównoważoną przestrzeń życiową, można zachęcać mieszkańców do aktywnego spędzania czasu na powietrzu poprzez angażowanie ich w tworzenie ogrodów społecznościowych, pielęgnację ogrodów miejskich czy organizowanie dni sadzenia drzew.

07 EcoFestiwale

Organizowanie festiwali i wydarzeń, na przykład w danej dzielnicy czy w obrębie osiedla, tak aby angażowały lokalną społeczność, działaczy i artystów. Przedstawienie w takim miejscu osoby prowadzącej własną pasiekę, wytwarzającą ekologiczne kosmetyki czy leśnika to nie tylko wspierały sposób na promocję ekologii i zrównoważonego stylu życia, lecz także okazja do integracji społeczności i budowania wspólnej więzi.

06 Inicjatywy dla zrównoważonego transportu.

Promowanie korzystania z rowerów, komunikacji miejskiej i innych form zrównoważonego transportu jest inicjatywą, z której nie należy rezygnować. Choć tego typu programy są realizowane od dawna, wciąż istnieje potrzeba ich kontynuowania za pomocą różnych form.

08 Programy wsparcia innowacji ekologicznych.

Wprowadzenie programów wspierania wymiany starych pieców na ekologiczne źródła ciepła oraz rozwój energetyki odnawialnej to działania, dzięki którym można spodziewać się przyspieszenia transformacji energetycznej i osiągnięcia celów związanych z ochroną środowiska.

Zachęcanie mieszkańców i firmy do korzystania z ekologicznych rozwiązań poprzez wsparcie finansowe, doradztwo i promocję przyniesie realne korzyści dla środowiska oraz zwiększy jakość życia mieszkańców regionu.

Młode pokolenie wykazuje silne zainteresowanie i zaangażowanie tematami związanymi ze środowiskiem i chce dążyć do aktywnego wspierania swojego regionu. Jak pokazaliśmy, potrzeba do tego zintegrowanych i długofalowych działań. Priorytety te muszą obejmować zarówno globalne zagadnienia, takie jak zmiany klimatyczne, jak i te bardziej lokalne, jak zanieczyszczenie powietrza, problemy z gospodarką odpadami, rewitalizację terenów zdegradowanych czy hałas komunikacyjny.

Wiemy, że wyzwania, jakie stoją przed nami, są skomplikowane, ale też zdajemy sobie sprawę, że tylko długoterminowe cele przyniosą konkretne skutki dla środowiska. Kluczem do sukcesu są edukacja, świadomość społeczna i działania na wielu poziomach, od indywidualnych, po strategię regionalne, krajowe i międzynarodowe.

Efektywne wdrożenie proponowanych działań pomoże nam zachować dziedzictwo przyrodnicze i ekologiczne, zapewniając jednocześnie mieszkańcom miast i wsi dobrą jakość życia. Naszą wspólną odpowiedzialnością jest, aby działać teraz. Jesteśmy przekonani, że możemy osiągnąć nasz cel i stworzyć lepszą, zrównoważoną przyszłość dla województwa śląskiego.

Opis ankiety ochrona środowiska

Województwo Śląskie boryka się z wyzwaniami ekologicznymi. Powszechne ogrzewanie węglowe przyczynia się do zanieczyszczenia powietrza. Emisje substancji szkodliwych negatywnie wpływają na jakość powietrza i zdrowie ludzi. Dodatkowo, działalność przemysłowa powoduje zanieczyszczenia rzek. Inicjatywy odnawialnych źródeł energii i kontrole emisji są kierunkami poprawy.

Twoja płeć?

W przeprowadzonym ankietowaniu wzięło udział 202 osoby, z czego 74,8% stanowiły kobiety, a 25,2% mężczyźni.

25,2%
M

74,8%
K

Czy jesteś Studentem?

Obserwując wyniki ankietowania, zauważamy wyraźne zaangażowanie studentów, którzy stanowili większość respondentów - aż 67,8%, natomiast 32,2% ankietowanych to osoby pracujące.

32,2%
Nie

67,8%
Tak

W większości ankietowanych z województwa śląskiego, 62,9% stanowili obywatele polscy, natomiast 36,1% to obywatele ukraińscy.

Громадянство/Оbywatelstwo

62,9%

polskie

36,1%

ukraińskie

1%

białoruśkie

Czy jesteś zaznajomiony z problemami ochrony środowiska?

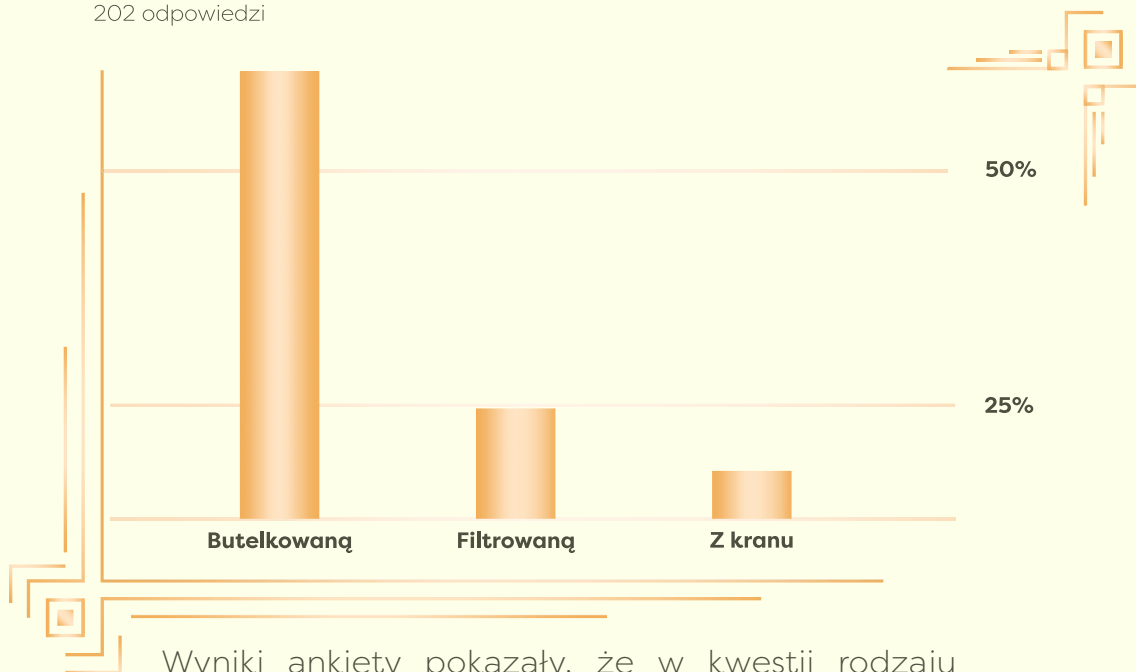
Jesteśmy zaskoczeni tym faktem, że aż 82,5% osób jest zaznajomionych z problemami w dziedzinie ochrony środowiska w regionie śląskim.

17,5%
Nie

82,5%
Tak

Jaką wodę pijesz?

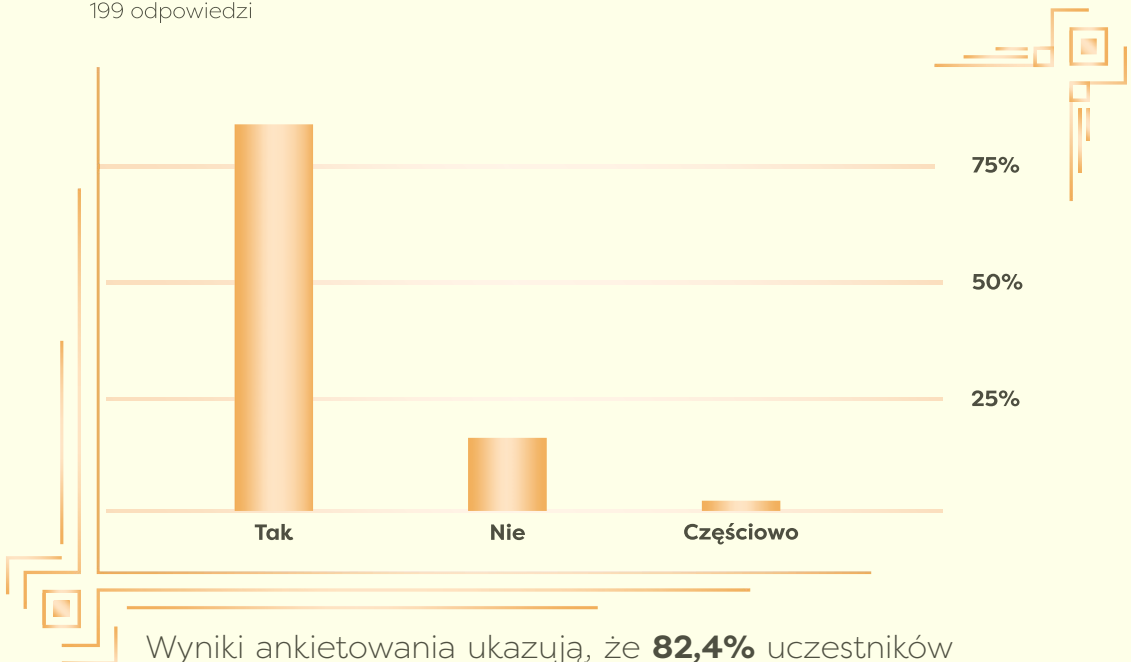
202 odpowiedzi

Wyniki ankiety pokazały, że w kwestii rodzaju spożywanej wody województwa śląskiego, **67,8%** osób wybiera wodę butelkowaną, **24,3%** korzysta z wody filtrowanej, a **7,9%** ankietowanych pije wodę z kranu.

Czy segregujesz odpady?

199 odpowiedzi

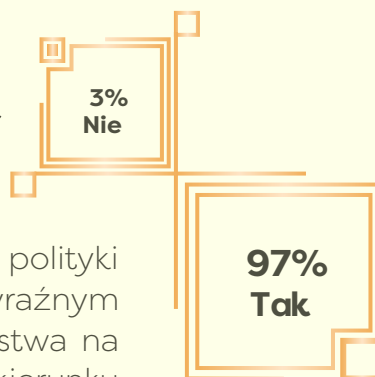
Wyniki ankietowania ukazują, że **82,4%** uczestników regularnie segreguje śmieci, natomiast **16,6%** respondentów nie angażuje się w proces segregacji odpadów.

Czy uważasz, że jakość środowiska ma znaczący wpływ na Twoje zdrowie?

Badanie wykazało, że aż 91% uczestników ankiet uważa, że jakość środowiska ma istotny wpływ na ich zdrowie. To świadczy o rosnącej świadomości społecznej dotyczącej związku między stanem środowiska a zdrowiem jednostki.

Czy popierasz politykę przejścia świata na zieloną energię?

Tak wysokie poparcie, wynoszące 97%, dla polityki przejścia świata na zieloną energię jest wyraźnym sygnałem rosnącej świadomości społeczeństwa na temat konieczności wprowadzania zmian w kierunku bardziej zrównoważonego i ekologicznego podejścia do produkcji i wykorzystania energii. To dowód na to, że większość ludzi zdaje sobie sprawę z pilnej potrzeby ochrony naszego środowiska naturalnego i przeciwdziałania zmianom klimatycznym poprzez zrównoważone źródła energii.

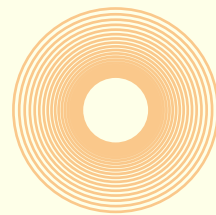
Podczas analizy wyników ankietowania dotyczącego ochrony środowiska, można zauważyć, że ankietowani niemalże w ogromnej większości nie udzielili konkretnych odpowiedzi na pytanie dotyczące wiedzy o istniejących programach mających na celu ochronę środowiska. Jest to niepokojący sygnał, sugerujący brak świadomości lub ograniczone zrozumienie istniejących inicjatyw proekologicznych.

Niedobór odpowiedzi na to pytanie wskazuje na potrzebę zwiększenia działań informacyjnych oraz edukacyjnych wśród społeczeństwa na temat istniejących programów ochrony środowiska. Konieczne może być wdrożenie skutecznych kampanii edukacyjnych, seminariów czy warsztatów, które pomogą zwiększyć wiedzę i świadomość o istniejących inicjatywach oraz zachęcą do aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

Współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami ekologicznymi i społeczeństwem może przyczynić się do skutecznego upowszechniania informacji i mobilizowania do proekologicznych działań.

Podsumowanie

Jak staraliśmy się pokazać w tej strategii, perspektywa młodych mieszkańców województwa śląskiego na kwestie integracji społecznej, edukacji, prawa, rynku pracy i ochrony przyrody jest niezwykle ważna i chcieliśmy, aby w tym dokumencie fakt ten wybrzmiał należycie silnie.

Jako miejsce spotkania kultur region ten przyciąga młodych cudzoziemców poszukujących rozwoju zawodowego i edukacyjnego. Migracje wpływają na zróżnicowanie społeczeństwa, jednak cudzoziemcy doświadczają też problemów, jak bariera językowa, adaptacja do nowego środowiska kulturowego, dostęp do informacji czy uznawanie kwalifikacji.

Osoby uczące się wyrażają pragnienie i potrzebę innowacyjnych metod nauczania, które będą aktywnie angażować ich w proces kształcenia, oraz wprowadzenia interdyscyplinarności w edukacji, która umożliwi integracyjne podejście do wyzwań współczesnego świata. Zwracają także uwagę na konieczność dostosowania programów nauczania do potrzeb rynku pracy, co pozwoli im na zdobycie umiejętności i wiedzy niezbędnych do konkurencyjności na rynku pracy.

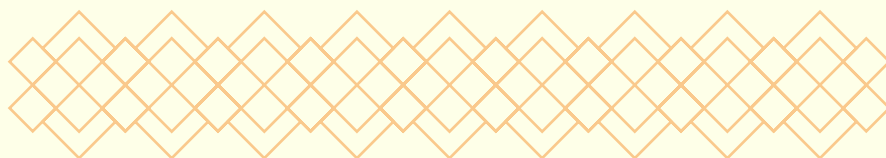

Kolejnym wyzwaniem są kwestie prawne oraz trudności związane z jego nieznaną. Widzimy konieczność dążenia do uproszczenia procedur i wprowadzenia usług cyfrowych. Rynek pracy także stawia wysokie wymagania przed młodymi mieszkańcami województwa. Mierzą się oni z trudnościami ze znalezieniem pracy w mniejszych miastach, niedopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, czy koniecznością przekwalifikowania się po zdobyciu wykształcenia wyższego.

Pracujący studenci zwracają natomiast uwagę na trudy łączenia pracy z nauką. Wszystko to wskazuje na potrzebę działań mających na celu dostosowanie programów nauczania do dynamicznie zmieniającego się świata oraz wsparcie nauczycieli i uczniów w procesie kształcenia.

Niewątpliwie wciąż aktualne i pilne są także zagadnienia związane z ochroną przyrody. Młode pokolenie zauważa lokalne problemy, takie jak zanieczyszczenie powietrza wynikające z przemysłu, transportu i ogrzewania domów. Ważne jest dla nich prowadzenie racjonalnej gospodarki energetycznej i wykorzystanie ekologicznych technologii.

Młode osoby podkreślają znaczenie edukacji i świadomości ekologicznej dla wprowadzania zmian w społeczeństwie. Zwracają uwagę na konieczność długoterminowych działań na rzecz ochrony środowiska, takich jak inwestycje w odnawialne źródła energii. Wierzą, że poprzez zintegrowane i długofalowe działania możliwe jest osiągnięcie sukcesu.

Rozwiązanie zarysowanych w tym dokumencie problemów wymaga jednak współpracy różnych sektorów społecznych, prowadzenia edukacji obywatelskiej w szkołach, wsłuchiwanie się w głos młodego pokolenia i wrażliwości na jego potrzeby.

Młodzi ludzie chcą angażować się w działania społeczne, pragną być zmianą, której oczekują świat, dlatego tak ważna jest współpraca i wzajemne wsparcie. Wszystkie te wymienione aspekty są bowiem kluczowe w zrozumieniu i kształtowaniu przyszłości województwa śląskiego, tak aby odpowiadały na potrzeby i aspiracje młodych mieszkańców.